

ՄԱՐԶԻԿ

ՀԱՇՄ

مارزیک

مجلة رياضية شهرية
تصدرها جمعية الهومنتمن بيروت

marzig

SPORTS MAGAZINE

ԻԴ. ՏՄԻԻ, 2005, ԹԻԻ 5 (275) VOL. XXIV N°5

السنة الرابعة والعشرون العدد الخامس

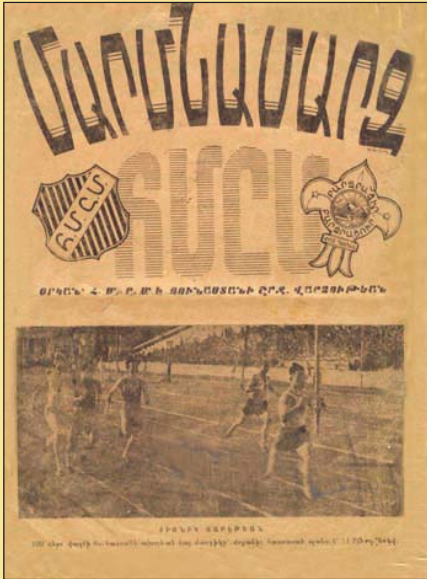

АСАЕОВ СТЕФАН КИСКИНОВ ДИМ
ЙОСИФ ЛЕВИ ЖИКО ЛИШКОВ ДИМ
ТЕФАН МАРКОВ ЙОРДАН МИНЧЕВ
СТЕФАН НЕДКОВ ИВАН НЕШЕВ С
НИКО ПРОСЕНИЧКОВ МЕХМЕД
ДАТА ОНИК ПАНИГАН-ЗАРМУНИ М
ДОР ТРОВ ГЕОРГИ ПЕТРОВ ХАРУ
Р ПОПОВ ДИМИТЪР ПОПОВ
АН СИМЕОНОВ НИКОЛА
БИЛОВ

ՅԱՐԳԱՆՔ ԶԵԶ

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի
ԹԱՆԳԱՐԱՆԷՆ

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի թանգարանը ծանօթացնող այս սինակր բառական հետաքրքրություն ստեղծած է իր շուրջ, մղելով որ շատերը մտածեն իրենց մօտ գտնուող միութենական թանկարժեք իրերը թանգարանին պատասխանատուններուն փոխանցել:

Եղբ. Խորէն Քիրապեանի օրինակէն ետք (Սոֆիա), անցնող շաբաթներուն թանգարանը Հ.Մ.Ը.Մ.ական կարեւոր նշխարներ ստացաւ եղբ. Կարպիս Գոյումճեանէն (Աթէնք) եւ եղբ. տոքթ. Սուրէն Պայրամեանէն (Գահիրէ):

Եղբ. Գոյումճեան թանգարանին փոխանցեց Աթէնք լոյս տեսած «Մարմնամարզ» թերթին (չշփոթել Պոլսոյ «Մարմնամարզ»ին հետ) Ա. տարուան առաջին թիւը, Մարտ 1946: Թերթին արտօնատէրն է Դանիէլ Դանիէլեան, խմբագիրը՝ Համօ Մեհրապեան (հետագային Շաւարշ Ա. Քինյ. Մեհրապեան): Թերթը ունի 16 էջերէ (20.5 x 27 սմ.) բաղկացած ճոխ բովանդակութիւն եւ գեղատիպ կողք:

Եղբ. Գոյումճեան փոխանցեց նաեւ «Մարմնամարզ» թերթին 14 Յունիս 1946 թուակիր բացառիկ թիւը, օրաթերթային ծաւայով երկու էջ (39.5 x 58 սմ.), նուիրուած՝ շրջանի Նաւասարդեան խաղերուն:

Իր կարգին, եղբ. տոքթ. Սուրէն Պայրամեան թանգարանին յանձնեց Գահիրէի Հ.Մ.Ը.Մ.-«Արարատ»ի երբեմնի մարչիկներէն Համբար Եալընրպեանի Հ.Մ.Ը.Մ.ականի իրերը. միութենական ինքնութեան տոմս (1939-1940 տարեշրջանի), պատքերպողի եգիպտական ֆետերասիոնի անդամատետր (1939-1941 տարեշրջաններու), Հ.Մ.Ը.Մ.-«Արարատ»ի անդամատետր (անթուակիր), հեծելարշաւի Բ. մրցանակի շքանշան (1936) եւ պատմական երկու լուսանկար՝ ընդհանուր տողանցքէ եւ հեծելարշաւի մրցումէ մը:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ «Հ.Մ.Ը.Մ.Ի
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ՈՒՂԵՑՈՅՑ»Ը

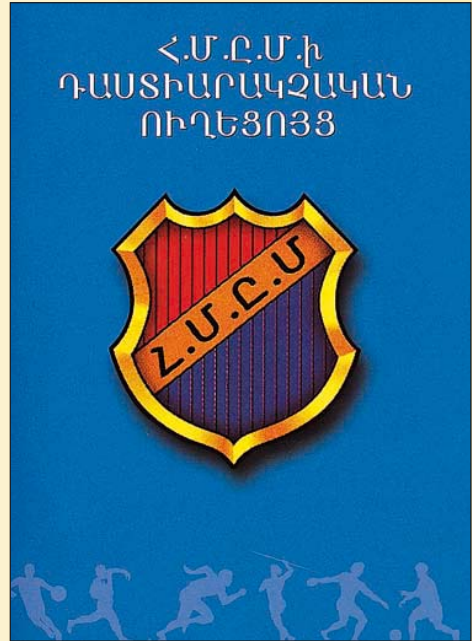
Միութենական իրագործումներու շարքին նոր մը աւելցաւ այս ամառ, երբ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Կեդրոնական Վարչութեան նախաձեռնութեամբ լոյս տեսաւ «Հ.Մ.Ը.Մ.Ի դաստիարակչական ուղեցոյց»ը, յատուկ՝ միութեան մարզիկ-մարզիկուհիներուն:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի պատմութեան մէջ աննախընթաց այս «ուղեցոյց»ը 40 էջի մէջ մարզական, միութենական եւ ազգային ընդհանուր գիտելիքներ կը փոխանցէ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի մարզական շարքերուն մէջ հասակ նետող պարման-պարմանուհիներուն:

«Ուղեցոյց»ը կ'ընդգրկէ եօթը բաժիններ, մէկը՝ «Հ.Մ.Ը.Մ.Ի պատմութիւն»ը՝ ինը ենթաբաժանումներով: Բովանդակութեան մէջ կը կարդանք.-

- Անուն, նպատակ, միջոցներ
- Ներածական
- Ինչո՞ւ Հ.Մ.Ը.Մ.ական ըլլալ
- Հ.Մ.Ը.Մ.Ի պատմութիւն
 - Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ծնունդը
 - Հ.Մ.Ը.Մ.ը հայրենիքէն ներս
 - Հ.Մ.Ը.Մ.ը Սփիւռքի մէջ
 - Հ.Մ.Ը.Մ.ը կը վերածուի համազարդութային կազմակերպութեան
 - Միջ-դիւաններու խորհրդաժողովներ
 - Համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական մարզախաղեր
 - Համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական բանակումներ
 - Համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական սկաուտական խմբապետական համագումարներ
 - Հ.Մ.Ը.Մ.ը կը վերադառնայ երկիր
- Վարչազիտական ծանօթութիւններ եւ կազմակերպական կառուց
- Հ.Մ.Ը.Մ.ական մարզիկին տասնաբանեան
- Հայոց պատմութիւն

Սկաուտական գիրքերու շարքէն ետք, մարզական շարքերու յատուկ այս «ուղեցոյց»ը կու գայ կարեւոր բաց մը գոցելու միութեան դաստիարակչական աշխատանքներուն մէջ, միաժամանակ հաստատելով, որ մարզական շարժումը Հ.Մ.Ը.Մ.Ին համար նպատակ չէ, միջոց է նորահաս սերունդներու նկարագրի կերտելու, հոգին ազնուացնելու եւ մարմինը զօրացնելու համար:

ԹԻՒԻՆԳ ՆԻՒԹԵՐՂ

MARZIG SPORTS MAGAZIN EDITED MONTHLY BY HOMENETMEN
 مارزليک مجله رياضية شهرية تصدرها جمعية الهومنتمن الرياضي

Մարզական ամսաթերթ
 Հրատարակութիւն՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի
 ԿԵԳՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ
 ԻԳ. ՏԱՐԻ, 2005, ԹԻԻ 5 (275)

ԽՄԲԱԳԻՐ

Վիզէն Աւագեան

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՆԳԱՄ

Սեդա Պէշլեան

«ՄԱՐԶԻԿ»Ի ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Արօ Մոսիկեան

Իշխան Եղիայեան

Գօգօ Մկրտիչեան

ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՈՒՆԻՆ

Խորէն Քիրայեան, Տոքթ. Միսաք
 Արզումանեան, Պետրոս Շաննեսեան,
 Ներսէս Լիպարեան, Ս. Ա.,
 Սայքի Լատոյեան եւ
 շրջաններու թղթակիցներ:

Էջադրում - Չարէկ Չէօրէքճեան
 Գրաշարութիւն - Թամար Արովեան
 Colour Separation - Photogravure Paklayan
 Կողքի Ձեւաւորում - Տպագրութիւն

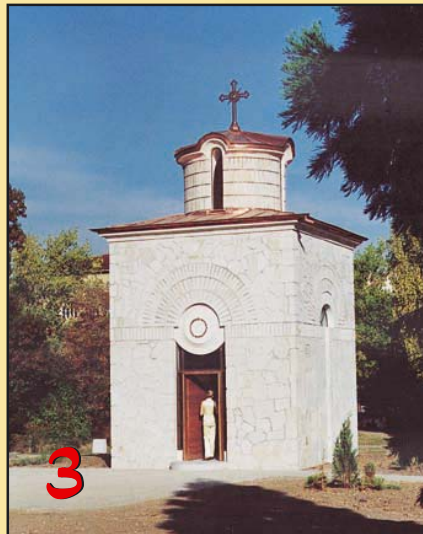
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՅԷ
 Պուրճ Համուտ, Ճինիշեանի Թաղ
 Թիւ 65 Շէնք, Գ. Յարկ
 Հեռ: 01/248043, Fax: 01/260117
 E-mail: marzig@homenetmencentral.com
 P.O. Box: 80486 B. Hammoud, Lebanon

ՅՐԻՈՒՄ

Լիբանանի մէջ թերթին
 հատավաճառի սակն է 3000 լ.ո.:
 Տարեկան բաժանորդագրութեան
 սակ ճշդուած է 35000 լ.ո.:
 Լիբանանէն դուրս թերթին
 բաժանորդագրութիւնը
 կը կատարեն Հ.Մ.Ը.Մ.ի Մեկուսի
 եւ Շրջանային Վարչութիւնները:
 Թերթը ուղղակի Լիբանանէն
 կը ստացուի անձնական
 բաժանորդագրութեամբ
 (Տարեկան սակ՝ Միջին Արեւելեան
 եւ Եւրոպական երկիրներ \$50,
 Ամերիկա եւ Աւստրալիա՝ \$55):

Հ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

- Խմբագրական 2
- Անդրադարձ 3
- Փաստաթուղթ 7
- Յուշեր 13
- Դեմքերու Հետ 17
- Ակնարկ 19
- Պատմութեան Համար 25
- Մասնանիւղէ Մասնանիւղ 34

3

ԲԱԺԻՆՆԵՐ

- Սկանուտական 30
- Մարզական Գիտութիւն 32
- Մանկապատանեկան 38
- Տարբեր Հայեացքով 40

17

37

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՍՈՆԻԿԱԿԱՆ ԳՐԱՅԱԾ ԶՆՆՈՒՄ

«ԱՆԾԱՆՕԹ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ»Ը

(ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԲՈՒՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
ՁՈՋ ԳԱՑԱԾ Հ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ)

Եթե ժողովուրդներու պատմությունը կը գրուի տեղ մը, անձերու պատմությունը յաճախ կը մոռցուի: Քանիներ կան, անծանօթ ու անշուք, որոնք կեանք մը ամբողջ ապրած են իրենց ժողովուրդին համար, տառապած ու նահատակուած են անոր արժէքներուն սիրոյն, առանց սակայն յիշատակութեան արժանանալու:

Լեզուն կը կապմեն նմանները: Հ.Մ.Ը.Մ.ի պատմությունը լեցուն է անոնց գործերով, բայց ոչ՝ անուններով: Անոնք անծանօթ մնացած են իրենց փառքին մէջ, առանց որեւէ ակնկալութեան, Հ.Մ.Ը.Մ.ին ու հայութեան համար նահատակուած ըլլալու պատիւը բաւ նկատելով իրենց: Յուշարձան շինուած չէ անոնց համար, սուրբերու կարգը չեն դասուած անոնք, մոմ չէ վառած ու խունկ չէ ծխուած անոնց շիրիմներուն վրայ: Շատերը անոնցմէ գերեզման իսկ չունին...

Մէջտեղ է օրինակը համայնավար բռնություններու զոհ գացած Հ.Մ.Ը.Մ.ականներուն, որոնք ՉեկոսլոՎակիայի վտանգներուն եւ Սիպերիոյ սառնամանիքներուն մէջ փոտեցան երկա՛ր տարիներ, առանց խախտելու հաւատաւոր միութենականի իրենց հաւատքը, լուսատեսութիւնը, ծառայելու եւ մեռնելու՛ պատրաստակամութիւնը:

Ճիշդ է, մեռնիլ կայ որ ապրելու կը նմանի, ինչպէս որ ապրիլ կայ որ մեռնելու կը նմանի: Հ.Մ.Ը.Մ.ականներու անձնազոհ այդ սերունդին վիճակուած էր սարսափելի պայմաններու մէջ հիւծիլ ու մեռնիլ, սակայն փրկել՝ միութեան եւ ժողովուրդին պատիւը, որուն պահակներն ենք բոլորս, ողջերը՝ իրենց ողջութեան, մեռելները՝ իրենց մահուան մէջ:

Տարբեր էին այդ սերունդի ներկայացուցիչները: Անոնց համար իրական փառքը միութենականի անունը պահելուն մէջը չէր, այլ՝ պատիւը պահելուն մէջ: Անոնք կը հաւատային Հրաշքին, որովհետեւ անոնց մեկնակէտը բացար-

ձակն էր: Կը հաւատային Հ.Մ.Ը.Մ.ի խօսքին ու գործին, անոր համար ալ անոնց ոգին աննահանջ էր:

Ոգեկոչելով յիշատակը այդ սերունդին, անպայման պէտք է ողջունել անոնց խօսքերէն ու գործերէն վեր բան մը՝ Ոգի՛ն, յատուկ՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ական մարդու, որ գիտէ անձնասիրութեան հակադրել անձնուիրութիւնը, հոգեկան ըստըրկութեան՝ հոգեկան արիութիւնը, կոյր ատելութեան՝ սէրը, հատուածականութեան՝ միասնականութիւնը:

Ու պէտք է ողջունել մանաւա՛նդ այն խոր համոզումը, թէ ով որ ընդունակ չէ զոհաբերութեան՝ մեռեալ տարր է հանրութեան եւ հանրային գործի մէջ: Մարդիկ կը դառնան նիւթ եւ հաշիւ, երբ ոգի՛ն կը բացակայի իրենց մէջ:

Յաճախ ըսուած է, թէ գրուած օրէնքներէն վեր կան չգրուած օրէնքներ: Առաջիններուն հնազանդիլը եթէ քաղաքացիական պարտականութիւն է, ապա՝ հերոսութիւն է վերջիններուն հետեւիլը: Ոչ մէկ օրինագիրք մեկ կը ստիպէ խեղդուող մարդ մը պատել մեր կեա՛նքը վտանգելու գնով: Բայց կայ չգրուած, որեւէ օրինագիրքի մէջ չնշուած օրէնք մը, որ այդ պարտքը կը դնէ մեր խղճին վրայ, որ հաւատաւոր միութենական մը մէկ օրէն միւսը կը դարձնէ իր միութեան եւ ժողովուրդին մատաղը:

Մատաղներ էին Ստալինեան բռնություններուն զոհ գացած Արեւելեան Եւրոպայի բազմահարիւր Հ.Մ.Ը.Մ.ականները, որոնք անցնող 60 տարիներուն եղան ու մնացին «անծանօթ պիտուորներ»ը իրենց միութեան: Մարդիկ, որոնց համար իրենց անձը նպատակ չեղաւ: Ո՛չ իսկ միութիւնը նպատակ դարձաւ: Անոնք ապրեցան ու գործեցին այնպէս մը, որ հայ մարդուն ոգին չստրկանայ, չայլասերի, այլ՝ մաս-մաս բաշխուի բոլորին ու բոլորին մէջ աճի եւ ուռճանայ:

Յարգա՛նք այդ սերունդին:

Պատի՛ւ պայն ծնող ժողովուրդին:

«ՎՇՏԱԼԻ» ՎԵՐՅԻՇՈՒՄԸ

(ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԽՈՐՇԱԿԻՆ ԶՈՂ ԳԱՑԱԾ ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅ Հ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ)

Խորէն Քիրայեան
ՍՈՖԻԱ

Ոչ միայն պուրկարահայութեան, այլեւ՝ համայն հայութեան պատմութեան ամէնէն մուսայ էջերէն մէկուն վրայ լոյս սփռող յօդուած մըն է «Վշտալի 60ամեակի մը առիթով» գրութիւնը, զոր «Մարգրիկ» ընթերցողներուն ուշադրութեան կը յանձնենք կարեւորութեամբ (տեսնել էջ 5): Յօդուածը թէեւ 28 Նոյեմբեր 2004ին լոյս տեսած է Սոֆիայի «Երեւան» թերթին մէջ, սակայն իր բովանդակած ուշագրաւ տեղեկութիւններով երբեք ժամանակավրէպ չի կրնար ըլլալ, ընդհակառակն՝ մօտիկ անցեալի «վշտալի» դէպքերու վերջիշումը կատարելով, ան ցոյց կու տայ, թէ ինչքան դժուար օրեր տեսած է պուրկարահայութիւնը եւ, այսօր, ինչքան ճիգ կը թափէ իր անցեալի արժէքները վառ պահելու համար:

Յօդուածը կ'անդրադառնայ համայնավար խորշակին գոհ գացած թանկագին հայերուն, որոնք ոչ միայն Դաշնակցականներ կամ Հ.Մ.Ը.Մ.ականներ էին, այլեւ՝ արժանավայել եւ հանրածանօթ մտաւորականներ ու ազգային գործիչներ:

Յօդուածին նիւթը բաղդատական վիճակի մէջ դնելու նպատակով կարելի է յիշեցնել Նիւրենպերկի միջազգային գինւորական ատենանը, որ Բ. Աշխարհամարտի 36 միլիոնէ աւելի զոհերուն համար Գերմանիան դատապարտեց 9 յանցապարտներով: Մինչդեռ մեր համայնավարները իշխանութիւն եւ առաւելութիւններ ունենալու անյագուրդ ցանկութեամբ, արիւնարբու Գաբրիէլովի վստահութիւնը շահելու միակ նպատակով, հակառակ ձերբակալուած զոհերու թիւին, Պուլկարիոյ գրեթէ բոլոր մեծ քաղաքներէն յաւելեալ ցանկեր կը ներկայացնեն: Մեր տրամադրութեան տակ ունինք ստոյգ տեղեկութիւններ Ռուսէ եւ Պուրկաս քաղաքներուն մէջ տեղի ունեցած դէպքերուն մասին, նկարագրուած՝ յայտնի լրագրող Յակոբ Օրմանճեանի «Բեկեալ ճակատագրեր» յօդուածին մէջ («Վախան», 3 Մայիս 1998): Այսպէս, Ռուսէի հայերը 1946ին ժողով մը կը կատարեն հանդիսաւորապէս տօնելու համար Խորհրդային Հայաստանի տարեդարձը: Հանդիսութեան կը հրաւիրեն նաեւ քաղաքին հրամանատարը, ազգութեամբ հայ, Հայաստանէն: Պուլկար համայնավար կուսակցութեան հրահանգով հայ համայնավարները ժողովին ընթացքին խորհրդային սպային կը ներկայացնեն նոր ցանկ մը ռուսեցի հայերու, որոնք հաղորդ չեն համայնավարութեան գաղափարին եւ որոնք՝ կ'առաջարկուի ուղարկել Սիպերիա,

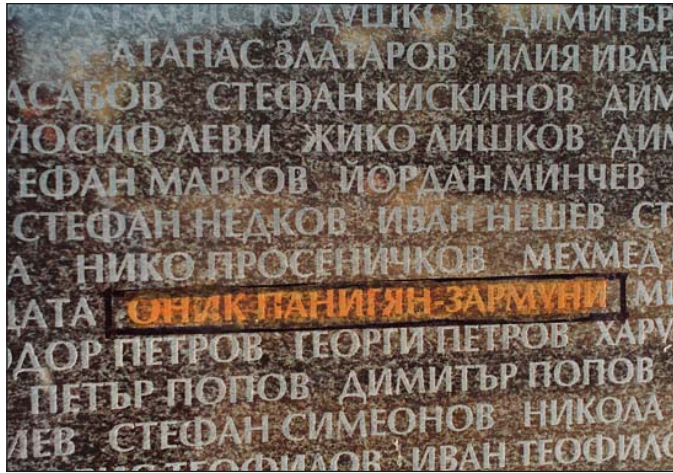

Համայնավար զոհերու յիշատակին կառուցուած յիշատակարան-կոթողը Սոֆիայի մէջ:

փոխ-հատուցման ճամբարներ: Սպան կը կարգայ ցուցակը եւ կը դնէ գրպանը, դաւաղիրներուն ըսելով՝ «ներեցէ՛ք, բայց ես սխալիւ եմ հոս գալովս, իմ տեղս ձեր մէջը չէ»: Եւ կը հեռանայ հանդիսութենէն:

Ահա ի՞նչ կը հրատարակէ յարգելի Գ. Սարաֆեանը «Հայրենիք» շաբաթաթերթին մէջ, 1994ին: «1945 տարուոյ սկիզբը, Պուրկասի «Երեւան» կազմակերպութեան մասնաճիւղի ղեկավարութիւնը կը պատրաստէ ցանկ մը, շուրջ 170 հայերու «Ֆաշիստներ», «դաշնակ-մաուգերիստներ»: Այդ ցանկը մասնաւոր պատուիրակութեամբ մը կը ներկայացնեն Պուրկասի Միջ-դաշնակցային Հակակշիռի Կոմիտէի նա-

խագահին, խորհրդային սպայ, հայկական ծագումով Մկրտումեանին: Ցանկը, ըստ պան ձեռքին, հետաքրքրու- թիւն կը ստեղծէ եւ կը ստի- պէ քննել ամբաստանու- թիւններուն բնոյթը: Մատով ցոյց կու տայ անուններէն մէկը եւ կը հարցնէ՝ «Ի՞նչ կ'աշխատի այս մարդը»: Պատասխանն է՝ «Ան աշխա- տաւոր է, փայտ կը սղոցէ եւ կը կոտրէ ընտանիքներէ կանչուած»: Ցոյց կու տայ երկրորդ անուն մը՝ «Ա. յս»: «Այս վարձկան աշխատաւոր է այգիները»: Երբ ցոյց կու տայ երրորդ անուն մը՝ «Իսկ ա յս», եւ պատասխան կը ստանայ «Այս ալ կօշիկներ կը ներկէ»: Անակնկալի եկած, ապշած այս «ժողովուրդի թշնամիներու» աշխատանքային նկարագիրներէն, կարմիր բանակային սպան մանր կտորնե- րու կը պատռէ ցանկը, բարկացած ապտակ մը կը հասցնէ պատուիրակութեան վարիչին եւ կը վռնտէ գանոնք պոռալով՝

Համայնավար խորշակին զոհ գացած 7526 անուններէն մաս մը: Նկարին մէջ շրջանակով տրուածը կը ներկայացնէ Օճնիկ Բանիկեանի անունը:

ղեցւոյ մէջ, համայնավար սարսափէն մարտիրոսացած մեր ազգակիցներու անթառամ յիշատակին: Հո՞ծ բազմութեան մը ներկայութեան, համայնքի հոգեւոր հովիւ՝ Գուսան Քհնյ- Հատաւեան ներկայացուց զոհերուն անունները եւ պատշաճ քարոզէ մը ետք՝ խաչակնքեց անոնց հերոսական յիշատակը:

«Դո՛ւրս... սվոլաչի, քանի դեռ չեմ ձերբակալած ձեզ»: Այսօր եւս իրաւամբ կրնանք ըսել՝ գովք ու պատիւ խորհրդ- դային բանակի այս սպային»:

Հասկնալի է, որ այս թան- կազին զոհերէն զատ, առանց դատավարութեան եւ դա- տավճիռի, տուժած են բազ- մաթիւ ալ ազգակիցներ, սե- փականատէրեր ներկայանա- լի խանութներու, բնակարան- ներու եւ կիներու:

Անցնող տարուան Նոյեմ- բեր 28ին, Սոֆիայի Հայ Դա- տի Գրասենեակին նախաձեռ- նութեամբ, հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ տեղ- լոյն Ս. Աստուածածին եկե-

Jewelry Burs from FOX! All shapes, all sizes! Here are just a few!

2245 E. Colorado Blvd. 104-240
Pasadena, CA 91107 USA
arak@foxburs.com

Contact: ARA KHATCHIKIAN
Tel: 626-791-4327
Fax: 626-791-0866

The Diamonds' Choice

ՎՇՏԱԼԻ 60ԱՄԵԱԿԻ ՄԸ ԱՌԻԹՈՎ

Հայ Նորագոյն Պատմութեան Ակումբ
Հայ Դատի Գրասենեակ
ՍՈՑԻԱ

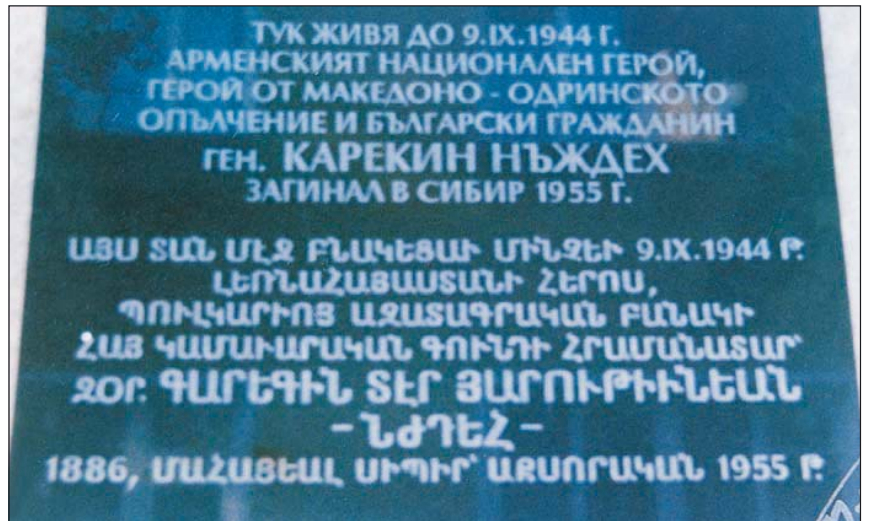
Սրֆիայի Ազգային Մշակոյթի Պալատին պարտէզին մէջ կառուցուած է յիշատակարան-կոթող մը, բաղկացած՝ ուղղափառ համեստ մատուռէ մը եւ սեւ որձաքարէ պատերէ, որոնց վրայ փորագրուած են համայնավար բռնատիրութեան 7526 զոհերուն անունները: Այդ զոհերուն թիւը մօտ 32 հազար ըլլալով հանդերձ, տեղի չգոյութեան պատճառով, ներկայացուած է միայն այդքանը:

Յանկին մէջ կը գտնուին նաեւ անունները 49 հայերու, որոնք 9 Սեպտեմբեր 1944ի Պուլկարիոյ համայնավարական յեղաշրջումէն ետք, քանի մը ամսուան ընթացքին ձերբակալուած եւ առանց դատավարութեան ու դատաւճիռի աքսորուած են Սիպերիոյ մահաբեր տարածքները: Անոնք յանցաւոր նկատուած են պարզապէս որովհետեւ ազգասէր եղած են, պահելով յիշատակը Հայաստանի Ա. Հանրապետութեան՝ 28 Մայիս 1918ին եւ պանծացնելով Եռագոյնը՝ կարմիր, կապոյտ, նարնջագոյն դրօշը: Անոնք հանրային աչքառու գործիչներ էին, մտաւորականներ եւ անդամներ կամ համակիրներ Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի: Մշակութային եւ մարզական գործօն անձնավորութիւններ, որոնք իրենց արժանի տեղը ունին ոչ միայն Պուլկարիոյ, այլեւ՝ սփիւռքահայ տարեգրութեան էջերուն մէջ:

Ստորեւ՝ հայագրի զոհերուն անունները:-

●13 ՀՈԳԻ ՓԼՈՎՏԻՎԷՆ.- Ներսէս Աստուածատուրեան, Կարօ Ղազարոսեան (Կ. Մեհեան, տնօրէն Փլովտիվի հայկական վարժարանին), Նշան Դաւիթեան, Մարտիկ Տողրամաճեան, Տիգրան Դաւիթեան, Հայկազ Ոսկինարեան, Պօղոս Փափագեան, Կարօ Գարապոլեան, Թազուր Դաւիթեան, Յարութիւն Այվազեան, Սարգիս Գէօյեան, Ստեփան Մինասեան եւ Ծովասար Պետրիկեան:

●10 ՀՈԳԻ ՍՈՑԻԱՅԷՆ.- Սիւնիքի արծիւը՝ Գարեգին Նժդեհ, տղթ. Հայկ Ասատրեան (փիլիսոփայ), Օննիկ Մխիթարեան («Ազատ խօսք» օրաթերթի խմբագիր), Արամ Յակոբեան, Պետրոս Պալքեճեան, Լեւոն Գազանճեան (արժանաւոր մարզական գործիչ, գլխաւոր խմբագրող Հ.Մ.Ը.Մ.ի), Յովհաննէս Տէվէճեան (վաստակաւոր ուսուցիչ, հրապարակախօս), Օննիկ Ակոնեան, Ապրօ Գրիգորեան եւ Սեդօ Ջալալեան:

Գարեգին Նժդեհի տան մուտքին գետեղուած յուշաքար:

●4 ՀՈԳԻ ՌՈՒՍԷՅՆ.- Օննիկ Բանիկեան (Զարմուռնի), Յարութիւն Մուրատեան, Սուրէն Մուրատեան եւ Պօղոս Պօղոսեան:

●7 ՀՈԳԻ ՎԱՌՆԱՅԷՆ.- Արամ Մինասեան, Սերոբ Ալթունեան, Զարեհ Ալթունեան, Ներսէս Կարապետեան, Արամ Թահմիզեան, Արմենակ Մուրատեան եւ Յակոբ Մխիթարեան:

●5 ՀՈԳԻ ՊՈՒՐԿԱՍԷՆ.- Գրիգոր Փոսթաճեան, Մկրտիչ Թովմասեան, Մկրտիչ Կիւլէզեան, Ժիրայր Յովհաննիսեան եւ Մատթէոս Պարոնեան:

●6 ՀՈԳԻ ՍԼԻՎԷՆԷՆ.- Օննիկ Պետրոսեան, Թազուր Պահարիկեան, Մարկոս Մարկոսեան, Պարոյր Լոբմայեան, Կարապետ Գայսերիեան եւ Լուիվիկ Մինասեան:

●4 ՀՈԳԻ ՍՏԱՐԱ ԶԱԿՈՐԱՅԷՆ.- Գրիգոր Էսմէրեան, Կարապիտ Տոլմայեան, Գէորգ Էսմէրեան եւ Թադէոս Թադէոսեան:

Յետ մահու լոյս տեսած են երկու գիրքեր, ներկայացնելով աքսորականներուն յուշերը, ապրումները, ձերբակալութիւններուն դրուագները, առանց վաւերական դատավարութիւններու եւ ապացուցուած յանցապարտութեան: Այդ գիրքերն են.-

Ա. «Բանտարկեալի մը յուշերը», հրատարակուած Պուլկարիոյ Այրէս, 1970ին: Հեղինակ՝ Յովհաննէս Տէվէճեան (երկարամեայ եւ վաստակաւոր ուսուցիչ):

Բ. «Աքսորականի մը յիշատակներէն», գրուած՝ հանրային գործիչ-մտաւորական Կարօ Ղազարոսեանի (Կ. Մեհեան) կողմէ, տնօրէն Փլովտիվի հայկական վարժարանի, հրատարակութիւն՝ Պէյրութ, 1969ին: Ան ձերբակալուած է 11 Նոյեմբեր 1944ին, խորհրդային բանակային սպայէ մը - չեկիստ:

Վերջինը երկար անուանացանկի մը մէջէն գտնելով Կ. Ղազարոսեանի անունը, խաչով նշանակելէ ետք անոր դիմաց, գայն կը ձերբակալէ առանց որեւէ բացատրութեան: Այդ երկար անուանացանկը միայն հայկական անուններ կը պարունակէր եւ յայտնի չէր, թէ որո՞նք տուած էին գայն խորհրդային չեկիտ-սպային:

Պուլկարահայութեան ծանօթ, յայտնի հրապարակագիր, թարգմա- նիչ եւ այս հարցերուն լաւատեղեակ պըրն. Յակոբ Օրմանճեան, «Բեկեալ ճակատագրեր» իր յօդուածին մէջ

(«Վահան», 3 Մայիս 1998 թ.) այսպէս կը գրէ. «Պատասխանը կրնամ տալ, հակառակ որ ինծի անհաճոյ է եւ ցաւով կը կատարեմ: Անոնք իշխանութեան պաշտօնով կամ մեծաշնորհով կաշառուած Պուլկարիոյ հայ համայնավարներն են, որոնք մէկ հարիւրերորդ մասը կը ներկայացնէին հայկական բնակչութեան: Չարաշուք ձեռնարկումով ափ մը նախնական, անդաստիարակ ապիկարներ, ուրիշներու վրայ իշխելու անյագուրդ համայնավար պնակալեզներ, քաջալերւած Պ.Հ.Կ.ի (Պուլկարիոյ Համայնավար Կուսակցութեան) եւ Հ.Ճ.ի (Հայրենական Ճակատի) կառավարութեան մէջ

Կարօ Ղազարոսեան (Կ. Մեհեան):

իրենց ազգակիցներէն, բարոյական եւ ֆիզիքական դահիճներու վերածւած կը գործէին անխղճօրէն:

«Նկատեցէք միայն 30 տարի ետք այդ պատմական արիւնալի հայկական ցեղապանութենէն: Ներշնչողը, կազմակերպողը եւ կատարողը այս փոխ հատուցումին, նոյնիքն Ն.Գ.Ն.ի (Ներքին Գործոց Նախարարութեան) գօրավար Գաբրիէլ Գաբրիէլովն էր, խորհրդային հակալրտեսութեան պատուիրակը մեր մօտ, որ բախտի հեգնանքի բերմամբ նշանակուած էր եւ 35 տարի «ղեկա-

վարեց» պուլկարահայութեան «Երեւան» մշակութային կազմակերպութիւնը: Որքան խղճալի, նոյնքան եւ ողբալի»

Արդ, նուիրական պարտք մը կը մնայ ո՛չ միայն Պուլկարիոյ հայ համայնքին, այլեւ՝ զհտակից բովանդակ հայութեան վրայ, խոնարհելու տառապանքին դիմաց այս զոհերուն, որոնք զրկուեցան իրենց կեանքէն, որովհետեւ մասնակից չեղան համայնավարութեան գաղափարին: Վառ պահենք յիշատակը անոնց, թոյլ չտալով երբեք անցեալի կրկնութիւնը:

FREDDY KARAGEUZIAN

"ONNIG OF CAIRO"

Egyptian Museum

Tahrir Square - Cairo

Tel: 7730065 Fax: 5081613 E-mail: freddy@gega.net

Ջախին՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պուլկարիոյ առաջին ընդհանուր բանակումի մասնակիցներ, 1931ին:
Աջին՝ Իրոուք Ալլանի բանակումի մասնակիցներ, 1937ին: Ա. շարք, ձախէն չորրորդը՝
խմբապետ Նշան Դաւիթեան, աջին՝ Խորէն Քիրազեան:

ՆԻՒԹԵՐ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Խորէն Քիրազեան ՍՈՖԻԱ

«Մարզիկ»-ի այս տարուան առաջին թիւին մէջ գոհունակութեամբ կարդացի խմբագրութեան գնահատականը «Հ.Մ.Ը.Մ.» թերթին մասին («Հ.Մ.Ը.Մ.ի բանգարանէն», «Մարզիկ» քիւ 271, Բ. կողք): Կարօ Ղազարոսեանի (Կ. Մեհեան) խմբագրած «Հ.Մ.Ը.Մ.» թերթէն ես ալ ունիմ թիւ մը (Ա. տարի, 1926, թիւ 9-10), որ բախտի բերմամբ չէ յայտնաբերուած համայնավարներու խուզարկութիւններուն ժամանակ: Հիմա, համոզուած ըլլալով որ անոր տեղը Հ.Մ.Ը.Մ.ի թանգարանն է, կ'ուզարկեմ ձեզի եւ առ այդ պարտք կը զգամ բացատրելու, թէ՛

1. Վերոյիշեալ թերթը (տեսնել էջ 8) հրատարակ-

ւած է Ֆիլիպէ, այժմու Փլովտիվ հայաշատ քաղաքը, Պուլկարիա:

2. Թերթին աշխատակիցները եղած են Կարօ Ղազարոսեան (խմբագիր), Ներսէս Աստուածատուրեան, Լեւոն Գազանճեան եւ ուրիշներ՝ միութեան արժանավայել անդրանիկ սերունդը, ծանօթ բոլոր Հ.Մ.Ը.Մ.ականներու: Ներսէս Աստուածատուրեանի մասին տեսնել «Հայրենիք» թերթին նիւթը (էջ 10 - «Մ.»):

3. Թերթին վեթերան աշխատակիցներու շարքին է Օննիկ Ա. Բանիկեանը (Ջարմունի), որ կնքահայրս է: Ծնած է Մալկարա, 1905ին: Եղած է սկառու խմբապետ՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Մալկարայի 28րդ մասնաճիւղին: Յօդուածին հետ կը դրկեմ տեղույս «Երեւան» շաբաթաթերթէն (12.05.1994) էջ մը իր լուսանկարով (1924ի) եւ կենսագրական նօթերով:

4. Աշխատակից Նշան Դաւիթեան եղած է մարմնամարզի ուսուցիչս Փլովտիվի Միխիթարեան վարժարանին մէջ: Իր պաշտօնին բերմամբ ան նշանաւոր

Պօղոս Գանթարեան (խմբապետ)
Սաչեր Վարդազարմեան (շրջանի պետ)
Հայր Ռուփայէլ Քոսեան
Օճնիկ Մարթեան (Սոֆիայի խմբապետ)
Մինաս Մինասեան (Փազարճիքի խմբապետ) եւ Նորայր Տիվկերեան (Ռուսի խմբապետ)

ՕՈՆԻԿ Ա. ԲԱՆԻԿԿԵԱՆ
(Զարմուհի) 1924ին:

Աքելյան էր այդ օրերու գայլիկներու խումբին: Հ.Մ.Լ.Մ.ական ըլլալուն պատճառով, իր եղբոր՝ Տիգրանին հետ աքսորուած է Սիպերիա:

5. Հայր Եփրեմ Պօղոսեան - Նշանաւոր ուսուցիչ եւ մանկավարժ Միխիթարեան վարժարանի առաջին դասարաններուն: Ունի հրատարակուած գիրք մը:

6. Էմ. Ճերահոֆ- Որքան այժմէական է թերթին Յրդ էջի անոր յօդուածը՝ «Առողջ մարմնի մէջ առողջ հոգի»:

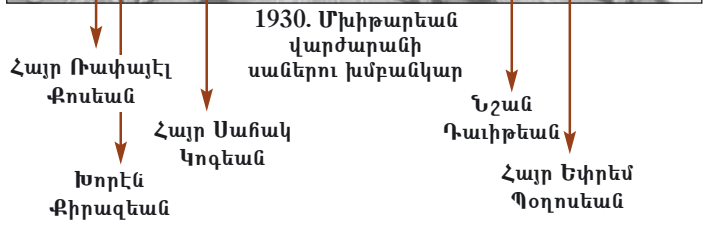
7. Յարութիւն Պօղոսեան- Սոֆիայի հայկական վարժարանի տնօրէն եւ Հնչակեան կուսակցութեան «Պալքանեան մամուլ» թերթի խմբագիր: Հ.Մ.Լ.Մ.ի թերթին աշխատակից ըլլալը մեզի զարմանք պատճառեց:

8. Հրանդ Հրահանի ներկայութիւնը անակնկալ մըն է, որովհետեւ տիրահոչակ այդ համայնավարը օրին յանդգնած է «Փարոս» թերթին մէջ Հ.Մ.Լ.Մ.ի նշանաբանը անպատուել, որու հետեւանքով ալ փառաւոր տփոց մը կերած է: Հրանդ Հրահան պատճառ եղած է, որ Օննիկ Բանիկեանի Սիպերիոյ 10 տարուան աքսորի պատիժը երկու տարի երկարաձգուի:

9. Ռուբէն Սեւակի «Մանչերու գերեզմանը» գրքոյկը առենին Միխիթարեան վարժարանը տուած է իր բոլոր աշակերտներուն:

Կը դրկեմ նաեւ Բ. մաս մը 16 էջնոց թերթէ մը (29 x 22 սմ. չափերով), ինծի անծանօթ: Անկէ կը պակսին 3-6 եւ 11-14 էջերը: Գաղափար չունիմ թէ ի՞նչ թերթ է:

Հ.Մ.Լ.Մ.ի թանգարանին կը տրամադրեմ նաեւ երեք նկարներ (թիւ 1 եւ 3 նկարներ- «Մ»), Պուրկարիոյ շրջանի տասնօրեայ առաջին ընդհանուր բանակումէն, որ տեղի ունեցած է Օգոստոս 1931ին, Գազանլըքի մօտ, Հի-

ԹԻՒՆ ԲՈՎԱՆԳԱԿՈՒԹԻՆԸ

- Ոգին ու ճամբան – Կ.
- Առողջ մարմնի մէջ առողջ հոգի - Էմ. Ճերահոֆ
- Մանչերուն գերեզմանը (բժիշկին գիրքէն փրցուած էջեր) – Ռ. Սեւակ
- Բարձրացի՛ր, բարձրացո՛ւր – Հրահան
- Մշակոյթը եւ Հ.Մ.Լ.Մ. – Յ. Պօղոսեան
- Մասնիկներու առաքինութիւնը – Յ. Մարթայեան
- Ինչո՞ւ համար – Օեր շուն
- «Պարոն սքորրամէն»ը... - Ժ.Ե.
- Խօսակցութիւններ եւ թելադրութիւններ - Գրիգոր Գ. Գուտուլեան
- Մարչիկներու ձմեռնային զբօսանքը – Ժ.Ե.
- Հայրենիքին համար – Կ.Ղ.
- Կաղանդի նուէր մը (խմբապետի յիշատակներէս) – Օննիկ Ա. Բանիկեան
- Գառնիկ Շէհրիկեան (Հ.Մ.Լ.Մ. մահապալան) – Յ. Օիսեւց
- Շաւարշ Քրիսեան – Ն. Աստուածատուեան
- Հայկ ճոյղեան – Ք.
- Մեր մասնաճիւղերու ուշադրութեան – Ն. Դաւիթեան
- Ռուսուք – Հ.Մ.Լ.Մ.ի Ռուսուքի մասնաճիւղի վարչութիւն
- Մտքի խաղեր (արիւներուն եւ մարչիկներուն համար)

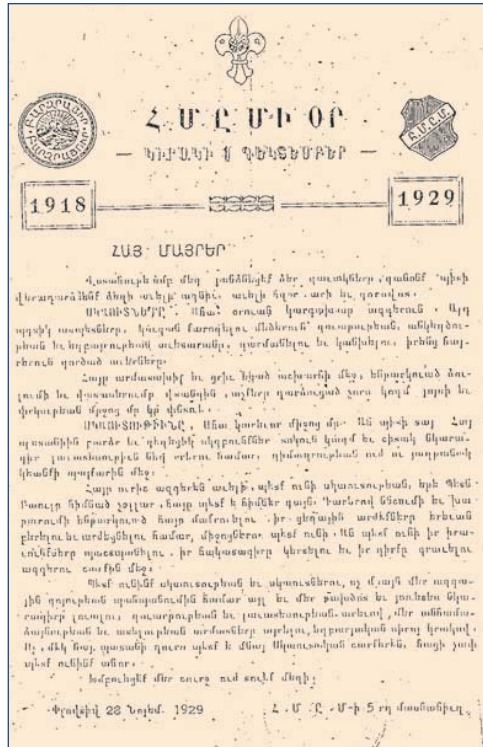
միջի կոչուած վայրը, Փլովտիկէն մօտաւորապէս 100 քմ. հրկսա-արեւելք: Բանակումը այցելած է պուրկար սկսողներու պետը՝ զօրավար Վելիգար Լազարով: Ղեկավարներ եղած են եղբայրներ Խաչեր Վարդազարմեան եւ խմբապետ Պօղոս Գանթարեան, երկուքն ալ պահեստի բարձրաստիճան սպաներ պուրկար բանակի, մասնակիցներ Ա. Աշխարհամարտին, ինչպէս նաեւ՝ Սարդարապատի հերոսամարտին: Բանակումին մասնակցած են Միխիթարեան վարժարանի վարդապետներ (Վիեննայի ուխտէն): Նկարները ստացած են Շումեյնի մասնաճիւղի

ներկայի խմբապետ՝ եղբ. Օնջօ Հանէսեանէն, որուն հայրը՝ Ղազար Հանէսեան այդ տարին ներուն եղած է խմբապետ:

Այս առթիւ կ'ուղարկեմ նաև նկար մը 20-21 Յունիս 1937ի իւրուք Ալան (այժմ Զորավեց) կոչուած վայրէն (թիւ 2 նկար- «Մ.»): Հոն տեղի ունեցած է երկօրեայ արշաւ մը, խմբապետ Նշան Դաւիթեանի առաջնորդութեամբ, ապազայ Դաշնակցականներ պատրաստելու նպատակով:

Եղբ. Նշանի, Հայր Եփրեմի եւ Հայր Ռաֆայէլի աւելի յստակ նկարները ունենալու համար կ'ուղարկեմ Միխիթրեան վարժարանի 1930ի խմբանրկարը (թիւ 4 նկար- «Մ.»):

Վերջապէս, կը տրամադրեմ նաև 1929-1930 տարիներու երկու հրահանգներ՝ Հ.Մ.Ը.Մ-ի ձեռնարկներու (տեսնել թուր):

ՀԱՅ ՄԱՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅ ՍՎԱՌԻԳՆԵՐ ԲԼՏԻՒԿ

Հ.Մ.Ը.Մ-ի ՕՐՈՒԱՅ
ՀԱՆԳԵՍԸ ՃՈՒ ՅԱՅՏԱԳԻՐՈՎ
ԿԻՐԱԿԻ 30 ՆՈՅՄԵՐԵՐ

ԱՌԱՏՈՅԱՆ ԺԱՄԸ 10-ԻՆ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՄՑ Ա.Գ.ԷՄՊԻ
ԵՆԴՆՅՈՒՅ ՄԵՋ ԵՆ ՍԿԱՆՏԻՆԸ ԵՐԿՐԱՆ ԱՐԱՐԱՊՐԻՆԸ ԵՐԵՎԱՆԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՈՒԹԻՒՆԻ ԱՎՈՒՅՑ 3-ԻՆ

ՏԵՂՈՒՅՍ ԶԵՆՈՒՊՐԱԿԱՆ ԱՎՈՒՄԻ ՍՐԱՅԸ

ՅԱՅՏԱԳԻՐ

1- Եւմի Թարեմ Մկրտչեան	7- ԲԱՆԱԿՈՍՏԱՆԻՔԻՆ
2- Վահագն Խաչատրեան	8- Արթուր Գալստիան
3- Հոյակոբ Սարգսեան	9- Բարսեղ Գալստիան
4- Արամայիս Գալստիան	10- Եղանակ Գալստիան
5- Ղազար Գալստիան	11- Բարձրեան Գալստիան
6- Բարձրեան Գալստիան	12- Յարութեան Գալստիան

ԲԱՆԱԿՈՒՄԻ ԿԵՆՏՐՈՆ
Զարգում, Անիստրեան պահեստային կառնիստ

ԿՐԸԼ ԿՐՅՏԸ
(Սկանային կտրուկներ 1 արտ.)

ՄՈՒՅԸ ԱՐԱՍ Ե ԲՈՒՐՈՒՄ
Բլադիմիր 26 Նոյեմբեր 1930

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

TOGETHER WE ARE STRONGER
ՄԻԱՍԻՆ ԱԲԵԼԻ ԶՕՐԱԴՈՐ ԵՆՔ

ԱՖՀԻԼ AFHIL
Armenian Mutual Fund
Tel. / Fax: 01 242556 - 242557

ՆԵՐՍԷՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

արտաքինով շքեղ, փարթամ կոչուելու աստիճան:

Ծնած էր Սիլևտար (Պոլիս), հարուստ ծնողքէ, ուսած էր Պէզագեան երկրորդական վարժարանն ու Ֆրանսական քոլէճը եւ պատանեկութիւնը անցուցած էր 1914-1918ի շրջանին, երբ Պոլիս, բայց մասնաւորապէս Սիլևտար, խանդավառ օրեր կ'ապրէր, եւ մեր հանրային կեանքը նոր թափ ստացած էր:

Խառնուածքով ընդունակ ոգեւորւելու, միշտ ժիր, կեանքը վայելելու անհրաժեշտ բոլոր միջոցներով օժտուած ըլլալով, նաեւ՝ բնատուր կամ Ֆիզիքական շնորհով, Ներսէս, սակայն, հայրենի դաշտերէն դեռ տղայուց բերւած «ղարիպ»ի նման կապուած էր մեր բնաշխարհին: Ու հայրենի երկրին հանդէպ իր այդ հզօր սէրն էր, ապահովաբար, որ զինք մղած էր Հ.Յ. Դաշնակցութեան ծոցը:

Ռշտունեաց արի՞ւնը կը կրէր իր երակներուն մէջ, թէ՞ Արածանիի կամ Մեղրագետի ափունքներէն էին եկած իր պապերը: Ներսէս Աստուածատուրեան շէկ էր, կապտաչուի, հասակով գեղունակ ու

Ներսէսը ճանչցայ 1922ի դէպքերէն ետք, երբ ան եւս Պուլկարիա եկած էր, իբրեւ գործակից իր եղբայրներուն, առեւտրական մեծ ձեռնարկի մը մէջ:

Այս «վաճառականը», սակայն, դեռ իր երիտասարդ տարիքին, չկարողացաւ իր մէջ միաժամանակ ապրեցնել «գործի մարդ»ն ու հանրային գործերու հանդէպ իր սէրը: Ու վաճառատունէն աւելի կուսակցութեան եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի աշխատանքները գրաւեցին ու կլանեցին զինք:

Մասնաւորապէս Հ.Մ.Ը.Մ.ը, որուն անդամակցած էր: Սիլևտարի մէջ հասակ նետելով անոր շունչին տակ, Պուլկարիոյ մէջ վայելեց առաւել քան ուրիշներու Աստուածատուրեան խնամքը, սէրը, ճիգերն ու նիւթական օժանդակութիւնը: Իբրեւ Շրջանային Վարչութեան տեւական անդամ եւ սկառուական բաժնի ընդհանուր խմբապետ, Ներսէս անխոնջ ու անվհատ կերպով ջանաց կենդանի ու կանգուն պահել Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պուլկարիոյ շրջանը: Այդ կազմակերպութիւնը ան կը նկատէր ցեղային առողջ դաստիարակութեան հնոց մը, ուր պէտք է թրծուէին մեր պատանիներն ու երիտասարդները, ստանալով հայեցի շունչ, հայութեան անցեալին ու փառքերուն մասին լայն ծանօթութիւն, ունենային գիտակցական դնահատումը մեր ժողովուրդի արժէքներուն ու արժանիքներուն եւ դառնային զոհաբերութեան կամ նուիրաբերումի պատրաստ կամաւոր զինուորիկներ:

Ներսէս Հ.Մ.Ը.Մ.ը կ'ըմբռնէր զուտ մարզականէն վեր՝ ազգային առաջադրութեան մը իրականացումին ծառայելու կոչուած սերունդի մը պատրաստութեան նուիրուած միութիւն մը: Ան պէտք է գերծ ըլլար ընկերային կամ դասակարգային նախասիրութիւններէ եւ հեռու՝ անոնց ազդեցութենէն, ու ազգը

Սիւնն Ճամճեան (Փլովտիվի խմբապետ), եւ Ներսէս Աստուածատուրեան:

կամ ազգայինը պէտք է գերադասէր բոլոր ձեւի ու տեսակի վարդապետութիւններէն:

Ներսէս Աստուածատուրեան չափազանց համեստ էր եւ չափազանց ընկերական, նոյնիսկ ամէնէն պարզ մարդոց հետ:

Իր հայկականութիւնը, իբրեւ հոգեկան ապրում, իր իսկ հայեցողութեամբ, իր գերադաս արժէքն էր:

Իր ժողովուրդին եւ հայրենիքին անկապուած էր իր հոգիին բոլոր թերերով: Կը սիրէր անոր երգերը, երաժշտութենէն թրվուող երեխայի մը նման ոգեւորուելով «Հոյ նազան

Ներսէս Աստուածատուրեան, Պողոս Գանթաբեան (խմբապետ) եւ:

իմ»էն կամ «Տըլէ եաման»էն: Փարիզի ու Լոնտոնի թանգարաններուն ու հրատարակչներուն ծանօթ այս տղան կը սիրէր

ղացները: Այս վերջինները մանաւանդ իր պրպտումներուն առարկան դարձեր էին: Նօթեր ու ծանօթութիւններ կը հա-

մեր պարերը օրօրուն, տարագները մեր գեղջկական, արախչին հայ գիւղացիին, սրբատաշ քարերը մեր կիսաքանդ վանքերուն, լեզուն, Մեսրոպեան լեզուն մեր մեծաքանչ, գաւառներն ու աւանները հայրենի, աշուղներն ու սազը անոնց, Քուչակին տաղերը գմայլելի, կամ Սայաթ Նովան, որուն մէկ բառն հազիւ լսած երգելու կը մղուէր: Վարդանանքը: Եղիշէն: Շարականները: Ու նաեւ՝ Մշոյ Սուլթան Ս. Կարպետի լարախարայները: Այս վերջինները մանաւանդ իր պրպտումներուն առարկան դարձեր էին: Նօթեր ու ծանօթութիւններ կը հա-

Travel Ways - Egypt

NILE CROCODILE CRUISES

*Incoming Tour Operator
Hotel & Cruise Reservation
Transportation
Excursions*

Attia el Sawalhy St., Serag Center Tower#1
from Makram Ebeid- Nasr City, Cairo, Egypt
Tel: 02 2739400/500/600
www.travelways-egypt.com
marketing@twasegy.com

լաքէր անոնց մասին: Ձանոնք կը տանէր կը կապէր հայոց մարզական շարժման նախասկիզբը: Իսկ Նաւասարդեան խաղերուն մտապատկերումը գինք ըուպէսպէս կը փոխադրէր մինչեւ մեր հեթանոսական շրջանները, որոնց հանդէպ տարօրէն պաշտամունք մը ունէր:

Ներսէս Աստուածատուրեան միանգամայն ջերմեռանդ Դաշնակցական էր: Ընտանիք կազմած եւ հետզհետէ գաւակներու տէր դառնալով հանդերձ, Դաշնակցութեան ակումբին աւելի շատ ժամանակ կը յատկացնէր՝ քան իր տանը...

Աւօրեայ կամ ընթացիկ աշխատանքը չէր բաւարարեր գինք: Ան միշտ ծրագիր մը ունէր մտքին մէջ: Կուսակցութեան համար սեփական շէնքի մը կառուցման կամ Հ.Մ.Ը.Մ.ը արդիական մարզադաշտով մը օժտելու գաղափարները միշտ անկէ կու գային: Ան կը ջանար նաեւ հնարաւորութիւններ ստեղծել: Ծրագրին հետ սեղանի վրայ կը դնէր նաեւ միջոցներ: Ու ինք միշտ

առաջինն էր ցանկին վրայ, եթէ հարկ ըլլար վճարել:

Տասնամեակները ոչինչ պակսեցուցին խանդավառութիւն իր շնորհէն: Կարելի է ըսել նոյնիսկ, թէ Աստուածատուրեան օժտուած էր խանդավառութեամբ... տաղանդով, այնքան որ հօգը էր իր մէջ այդ գիծը:

Համակրելի, տաք, ուշիմ եւ պարկեշտ՝ բառին բովանդակ առումով, ան հեզ էր միանգամայն, կենսուրախ ու միշտ ժպտուն: Չկար ձեռնարկ մը, որ առաւելապէս իր ուսերուն վրայ չըլլար: Հարկ չկար «բեռցներու» իր վրայ: Ինք տրամադրուած էր արդէն: Ան խտրութիւն չէր դներ աշխատանքներու միջեւ: Երբեմն դերակատար էր: Օր մը սկառուսներուն հետ բանակումի, ուրիշ օր մը՝ բեմին վրայ «օրուան առթիւ» ճառ կը խօսէր: Ու երբեք չէր դժկամակեր, եթէ հարկ ըլլար քար վերցնել կամ հող փորել:

Բարի էր, բառին բովանդակ իմաստովը: Իրմէ եկած որեւէ բան, մտա-

ծում, խօսք թէ զգացում, չէր կրնար չար ըլլալ: Վիրաւորանքն իսկ կը դիմաւորէր ժպիտով: Տկարութիւն մը չէր ասիկա իր քով, ոչ ալ յանդգնութեան պակասը ատամին ատամ ցոյց տալու: Էպպէս ան անընդունակ էր բարիէն տարբեր բան մը ըլլալու:

(Հատուած)

ՍՕՍԵԱՅ ՏՂԱՆ
Կարօ Ղազարոսեան

«ՄԱՐԶԻԿ» ԻՆ ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

- Բոյր Սօսի Յովսէփեան (Մ. Նահանգներ) **\$500**
- Եղբ. Կարօ Գազանճեան՝ «Մարզիկ»ի խմբագրատուն այցելութեան առիթով **\$100**

Made from one single slice of natural Australian opal

Classique
OPAL DIAL WATCH

Sarkis Der Bedrossian

Sams Watchmaker Jeweller Pty. Ltd.
123 Clarence Street
Sydney 2000
Australia

Phone: +61 2 9290 2199
fax: +61 2 9262 1630
Website: www.classiquewatches.com
Email: Info@classiquewatches.com

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԼԻՔԱՆԱՆԻ ՑՈՒԹՊՈԼԻ ԽՈՒՄԲԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԱՄԻՈՅ 1970Ի ԱԽՈՅԵԱՆ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ

(Բ. ՄԱՍ)

Տոքոթ. Միսաք Արզումանեան ՄԱՆ ԽՈՒՄԷ

- Լիբանանի եւ Թեհրանի ազգային պատկան մարմիններուն զօրակցութիւնները:

- «Արարատ» կազմակերպութեան բարեհաճ ու եղբայրական կեցուածքը եւ մրցում մը կազմակերպելու յանձնառութիւնը:

Մեզի կը մնար ընդառաջել յիշեալ բազմակողմանի բաղձանքներուն: Ու բնականաբար, նախատեսուած թուականին եւ որոշուած ժամուն հասանք Թեհրանի օդակայանը, ուր պատշաճ ընդունելութեամբ մը դիմաւորուեցանք Իրանի Ֆուլթպոլի Ֆետերասիոնի եւ «Արարատ» կազմակերպութեան ներկայացուցիչներուն կողմէ, եւ առաջնորդուեցանք մեզի յատկացուած պանդոկը, ուր քիչ մը աւելի ծանօթացանք տեղացի հիւրընկալ անձնաւորութիւններուն:

Մեկնելէ առաջ, մեզի յանձնեցին Թեհրան կեցութեան ամբողջ ժամանակաշրջանին յատուկ, բազմաբնոյթ ձեռնարկներու յայտագիր մը, եւ յաջորդ առաւօտ դարձեալ տեսնուելու խոստումով, ազատ ձգեցին մեզ:

Աչք մը նետելով ծրագրին, տեսանք, որ նախատեսուած մարզական հանդիպումներուն առընթեր, յայտագիրը հարուստ էր փրօթոքոլային, ընկերային, հայկական հայեցակարգով:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՐԺԵՒՈՐՈՒՄ ԵՒ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄՆԵՐ

Մեր կեցութեան առօրեայ հորովոյթը մանրամասնելու փոխարէն, կ'ուզեմ ընդհանուր մթնոլորտը հասարակ յայտարարով մը ներկայացնելու ու արժեւորելու նպատակով, յատուկ գոհունակութեամբ արձանագրել, որ՝

- Մեր պատուիրակութիւնը եղաւ միակը, որ արժանացաւ պանդոկին մէջ այցելութեանը Ասիոյ եւ Իրանի Ֆուլթպոլի

Լիբանանեան դեսպանատան առջեւ, ընդհանուր գործավարին հետ:

Ֆետերասիոններու ներկայացուցիչներուն, եւ միասին ճաշի սեղանակից ըլլալու պատիւին:

- Արժանացանք, նոյնպէս, Իրանի Ֆուլթպոլի Ֆետերասիոնի նախագահ՝ Զօր. Մուսթաֆա Մոքրիին ու անոր հիւրամեծար գործակիցներուն մեր որպիսութիւնը ստուգող հանապազօրեայ այցելութիւններուն:

- Հ.Մ.Ը.Մ.Ի խումբին ու պատուիրակութեան կենցաղագէտ վարքը ամէն տեղ, դաշտին մէջ թէ անկէ դուրս, ապահովեց ցուցարար ամբոխներու վերածուած մարզասէրներու անկեղծ եւ ձայնաւոր համակրանքը: Այս մէկը պիտի դրսեւորուէր բարձրագոյ, ամէն անգամ որ Հ.Մ.Ը.Մ.ն ու Լիբանանի Մայրին հանդիսադրող կրօնականներով տեղ հասնէինք կամ մրցադաշտէն յաղթական հեռանային տղաքը:

14 օրեր հպարտօրէն ցուցադրեցինք մեր հայութիւնն ու լիբանանահայութիւնը եւ մեզմով աննկարագրելի կիրքով մը հազարաւորներու շրթունքներուն վրայ երգուեցաւ ու արձագանգեց «Լիբանան»ը:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԷՆՔՈՎ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԹՆՃՈՒԿ

Այս միջնորդարտին մէջ, գտումի խաղերը յաղթանակներով աւարտելէ ետք, Հ.Մ.Ը.Մ.ը հասաւ կիսաւարտական հանգրուան, եւ անբարեղէպ դասաւորումով մը մեզի վիճակուեցաւ մրցիլ Իսրայէլի ախոյեան խումբին դէմ:

Անբարեղէպ, որովհետեւ Արաբական Լիկային կողմէ վաղուց առնուած յստակ որոշումի մը համաձայն, մարզական որեւէ խումբ, միջազգային որեւէ մրցաշարքի ընթացքին, արտօնուած չէր Իսրայէլի ներկայացուցիչներուն դէմ մրցում խաղալու, հակառակ պարագային կարգապահական պատիժի կ'ենթարկուէր, որպէս արաբական ազգային-քաղաքական շահերը անտեսած, անհնազանդ խումբ:

Ուրեմն յստակ էր մեր ընելիքը, եւ պարտաւոր էինք յարմարագոյն ձեւով ու առանց ուշացումի՝ անսալու այս օրէնքին, եւ մեզի համար պարտադիր կեցուածքը հաղորդելու առ որ անկ է:

Հասկնալի է անշուշտ, որ մեր մեղքով մրցաշարքը իր նախատեսուած ընթացքին մէջ պահելու դժուարութիւն կը ստեղծէինք Իրանի մարզական պատասխանատուներուն, քանի որ մեր չխաղալը նպաստաւոր հանգիստի օր պիտի շնորհէր հակառակորդ կազմին, որ լուրջ մրցակիցը կը համարուէր ախոյեանութեան թեկնածու՝ Իրանի խումբին:

Այս մտորումներուն մէջ էի, նստած՝ պանդոկի հիւրասրահահին մէջ, երբ իր խնդրանքով պատուիրակութեան վերջէն

միացած վերոնշեալ եղբայրը մօտեցաւ եւ առաջարկեց, որ քանի Իսրայէլի դէմ մրցիլը պիտի մերժուի, այլ ձեւով օգտագործենք այդ օրը, եւ առաջարկեց որ Իրանի իշխանութիւններուն կողմէ մեզի տրամադրուած փոքր ինքնաշարժով այցելենք Թեհրանէն դուրս, ճարտարապետական հետաքրքրութիւն եւ եզակի արժէք ներկայացնող նորաչէն ամբարտակ մը: Բնականաբար, չէինք գիտեր, մեր մերժողական պատասխանը տալէ ետք, յարաբերական ի՞նչ պատկեր պիտի ստեղծուէր ակամայ, մեր հիւրընկալներուն ու մեր միջեւ: Ուստի պատասխանս եղաւ. - «Ինչո՞ւ չէ, եթէ վաղը ամէն ինչ ընթանայ առանց անհամ բարդութիւններու»: Առայժմ առաջնահերթը մեզի համար մեր ստեղծած հարցն էր... ու անոր լուծումը:

Պատահեցաւ, յաջորդ առաւօտ, երբ նախաճաշի սեղանին էինք, որ հաւատարիմ իրենց ամէնօրեայ սովորութեան, դարձեալ այցի եկան պանդոկ, Զօր. Մ. Մոքրին եւ օգնականները:

Քաղաքավարական փոխասացութիւններու հանգրուանին էինք տակաւին ու հիւրերը հազիւ տեղաւորած, երբ նոյն եղբայրը, անակնկալ միջամտութեամբ մը, այցելուներուն յայտնեց ամբարտակ տեսնելու մասին ինծի ներկայացուցած առաջարկը:

Զօրավարը, հաճոյակատար մարդ, «անշուշտ» ըսաւ խնդրանքին, բայց անմիջապէս՝ յեղակարծ լրջութեամբ մը դարձաւ ինծի ու յետահայեաց սթափումով մը հարցուց.

ARMENIA
for private and group trips
www.saberatours.fr

Saberatours Sevan Voyages

WITH THE COLLABORATION OF THE NEW AIRLINE COMPANY

Armavia
Արմավիա

Photos: © Yanni Athys-Bertrand, Terre vue du Ciel, Licence 075 960031, Shutterstock 2005-2005

- Direct Flights
PARIS
YEREVAN
PARIS
- Select your Journey
- Guided Tours for 8 Days or 12 Days

11, rue des Pyramides
75001 Paris
tel 331 42 96 10 10
fax 331 42 96 18 77
saberatours@selectour.com

48, cours de la Liberté
69003 Lyon
tel 334 78 60 13 66
fax 334 78 60 92 26
sevan@selectour.com

67, La Canebière
13001 Marseille
tel 334 95 09 30 60
fax 334 95 09 30 61
marseille@wasteels.fr

32-38, rue Hanrabedoutian
Yerevan
tel 374 10 52 55 55
fax 374 10 56 40 30
saber@arminco.com

«Ի՞նչպէս կ'երթաք Թեհրանէն դուրս: Կը մոռնա՞ք որ վաղը Իսրայէլի դէմ կ'իսաւարտական խաղ ունիք: Մենք ալ կը սպասէինք ձեր յաղթանակը, ձեզի հետ տօնելու... եւ այլն»:

Հոն էր որ իրենց յայտնեցի վաղը չխաղալու մեր որոշումը, փորձելով բացատրել մեր կեց-լածքին դրդապատճառները:

Զօրավարն ու գործակիցները աշխատեցան տարհամոզել մեզ, ու երբ տեսան որ ան-գիշող ենք, «Երթանք ասիական Ֆետերասիո-նի ներկայացուցիչին մօտ, եւ տեսնենք ի՞նչպէս պիտի վերադասաւորենք խանգար-լած գործընթացը» ըսին ու արագաբայլ մեկ-նեցան: Այո, մարդիկ անհաճոյ գտան մեր որո-շումը, բայց պատասխանատու մարդու վայել ընթացքով, դժգոհ՝ բայց քաղաքավար ձգեցին պանդոկը:

Մէկ ժամ չանցած, հեռաձայնով հաղորդը-ւեցաւ ինձի, որ մեր «ստեղծած» հարցով որոշ-լած է խումբերու պատասխանատուներու արտակարգ ժողով մը եւ, հետեւաբար, ես ալ պէտք է անյապաղ ներկայանամ իրանեան ֆետերասիոնին կեդրոնը:

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎ

Ներկայութեամբ Ֆուլթոնի միջազգային եւ ասիական ֆետերասիոններու պատասխանատուներուն, ինչպէս նաեւ մրցաշարքին մասնակից խումբերու (Լիբանան, Մալեզիա, Ինտոնեզիա, Իսրայէլ, Հնդկաստան, Մէյլան, Թայլանտ, Իրան) պետերուն:

Ժողովը բացաւ եւ օրակարգը ներկայացուց Զօր. Մոքրին: Ու երբ խօսքը տրուեցաւ ներկաներուն, ի յայտ եկաւ որ խումբերու պատասխանատուները շատ ալ հետաքրքրուած

չէին իրանցիներու տագնապով...: Միակ ձայն ուզողը Իսրայէ-լի ներկայացուցիչը եղաւ: Ուղիղ դիմացս բազմած, խօսքն ու ցուցամատը ինձի ուղղելով, մեղադրեց Հ.Մ.Ը.Մ-ը եւ ամ-բարտաւան ու վիրա-ւորական խօսելաո-ճով մը մեր խումբը ծանր պատիժի են-թարկելու պահանջ ներկայացուց:

Լուռ մնալ, ան-շուշտ, կարելի չէր: Զայն առնելով ժողո-վին բացատրեցի մեր կացութիւնը (բան

Թեհրանի քաղաքապետարանին մէջ:

չկար պահելու), դատապարտեցի իսրայէլացիին անքաղաքա-վար եւ ընդվզեցուցիչ ընթացքը, մեղադրեցի ժողովին դիւա-նը, որ թոյլատու եղաւ անոր կոպիտ ելոյթին: Յայտնեցի իր վերջոյ, որ Հ.Մ.Ը.Մ-ը կ'անսայ իր երկրի օրէնքներուն ու այ-սօր ալ պատրաստ է յարգելու պատկան մարմիններու արդա-րադատ որոշումները: (Ոստակցութիւնները կ'ընթանային Փրանսերէնով):

Ինձմէ վերջ, խօսք առաւ Ֆուլթոնի Ասիոյ շրջանի ներկա-յացուցիչը: Հասկացողութեամբ ընդունեց Իրանի դժգոհու-թիւնը, մեզմով յառաջացած կացութեան դժով: Աւելցուց, սա-կայն, որ այդ ժողովը չէր կրնար ներկայացուած խնդիրը քննել Թեհրանի մէջ եւ կարգապահական պատիժ սահմանել ոեւէ մէկուն:

Խոստացաւ հարցը քննել ասիական ֆե-տերասիոնի մակար-դակով եւ ժողովը ցրուեցաւ առանց որոշումի:

Թեհրանի խաղերը աւարտեցան, բարե-բախտաբար, Իրանի յաթանակով, երբ վերջին խաղին կարո-ղացան յաղթել Իսրա-յէլի կազմին: Իսկ եր-րորդութեան բաժա-կին տիրացաւ Հ.Մ.-Ը.Մ-ը, Մալեզիոյ խումբին յաղթելով (1-0):

Մ ա Ր զ ա դ ա շ տ ը ողողած 40 հազար

Թեհրանի քաղաքապետին հետ:

Ժողովուրդը «Իրան» պոռալու եւ գովերգելու փոխարէն, իրեն յատուկ ազգային-քաղաքական պատճառներով, «Լուպնան, Լուպնան» կը գոռար. կարծէք մրցաշարքի յաղթական հերոսները մեր տղաքը ըլլային...:

Անշուշտ, փնտռեցինք ու գտանք Իրանի պատասխանատուները եւ տեսանք բոլորին դէմքերուն վրայ արդար եւ աննկարագրելի երանութիւն. ու երբ մեր խնդակցութիւններն ու շնորհաւորութիւնները կը մատուցանէինք, նկատեցինք որ ջերմ ողջագուրումով ընդունեցին մեզ:

ՁԱՅՆ ՄԸ՝ ՄՈՒԹԻՆ ՄԷՁ

Իսրայէլի հետ մեր յառաջացուցած մարզա-քաղաքական տագնապը, այդ օրուան վերջին մրցումին արդիւնքով, կարծեցինք որ մոռցուած էր բոլորէն, բայց ոչ...: Քանի մը ժամ վերջ յայտնուեցաւ, որ այդպէս չէր պարագան հարցին առընչակից երրորդ կողմին՝ Իսրայէլի ներկայացուցիչին:

Արդարեւ, պատահեցաւ որ աւարտական խաղին գիշերը, առաջնակարգ մակարդակով սրահի մը մէջ տրուած հաւաքական շքեղ ընթրիքին աւարտին, երբ սրահէն ելլելով կ'ուղղւէի սաղարթագարդ ծառաշարով մը եզերուած մայթի մը քով, մեզ սպասող ինքնաշարժին ուղղութեամբ, լսեցի որ թիկունքէս մէկը անունս կու տար: Պահ մը ետ դառնալով, տեսայ անծանօթ մը, որ մուկին մէջ քայլերը արագացնելով հասաւ ինծի:

Ֆրանսերէն լեզուով ինքզինք ներկայացուց, որպէս իսրայէլեան պատուիրակութեան պետ, յայտնեց որ իրենք լաւ կը ճանչնան հայը. գիտեն որ հայերը իրենց հետ քաղաքական հարց չունին, եւ եղածին մէջ մեզ պատասխանատու չեն նկատեր:

Աւելցուց նաեւ, որ շատ դժգոհ մնացած են արտակարգ ժողովին իրենց ներկայացուցիչին ունեցած անպատշաճ ելոյթէն, եւ պատժած են զինք, արգիլելով իրեն պանդոկէն դուրս գալ: Հետեւաբար նաեւ զրկած են զինք այդ գիշեր, խրախճանքին ներկայ ըլլալէ:

Յայտնեց, որ յաջորդ օրը կը մեկնէին Թեհրանէն, ու տեղեակ ըլլալով որ մենք (իրենց ալ յայտնի պատճառով) երկու օր եւս պիտի մնայինք, յարմար տեսած է այդ օր այդ ժամուն գտնել զիս, եւ եղածին համար ներողութիւն խնդրել: Ապա, ձեռնուեցաւ, հետագային դարձեալ տեսնուելու բաղձանքով յաղորդութիւն ու բարի վերադարձ մաղթեց մեզի:

Չմ գիտեր ինչո՞ւ այդ բոլոր ժամանակը զինք մտիկ ըրած էի: Յանկարծ պէտքը զգացի կենցաղավար ըլլալու եւ իմ փոխադարձ բարեմաղթութիւններս յայտնելով բաժնուեցանք:

(Շար. 2)

■ Full of Charme Hotel, New Construction, French Architecture, International Standards, 100 m from the Republic Square and 15 minutes from the Yerevan International Airport.

■ 44 Rooms and 3 Suites with all comforts, all climate controled, minibar, shower or bathroom with private WC, hairdryer. Satellite TV, international direct dial phone. Internet & Email access.

■ Individualized and personal service, 24 hour reception and room service

■ Bar

Europe Hotel

Feel at home, away from home...

Reservations Yerevan
32-38, Hanrabedoutian Street,
Yerevan 375010, Armenia
Tel 374 10 54 60 60 • Fax 374 10 54 60 50
sales@europehotel.am

www.europehotel.am

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԱՆԾԱՆՕԹ ՉԻՆՈՒՈՐՆԵՐԷՆ՝ ԵՂԲ. ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՔԵՆՏԻՐՃԵԱՆ («ԻՆԿԼԻՉՄԱՆ»)

Պետրոս Շեմսեան ԱՅՆՃԱՐ

Մեր հանրային կեանքին, յատկապէս ազգային-դազմակերպչական մարզին մէջ, շատեր եղած են պատասխանատուներ, առաջնորդներ, սակայն քիչերն են որոնք կարողացած են իրենց անձնական դրոշմը դնել իրենց առաջնորդութեան վստահուած սերունդներուն վրայ: Այդ քիչերէն է եղբ. Անդրանիկ Քենտիրճեան, որ իր մեծ ներդրումը ունեցաւ, յիսունական եւ վաթսունական տարիներուն, Այնճարի պատանեկութեան նկարագիրին կերտման մէջ: Ան իր նմանը չէ ունեցած Այնճարի մէջ:

1939ին, Մուսա Լեւրան ժողովուրդը, Սանճաքի Թուրքիոյ կցումով կը լքէր իր պապենական տուններն ու պտղառատ մրգաստանները եւ կու գար հաստատուելու Լիբանանի արեւելեան լեռնաշղթայի փէշերուն փոռած անապատային տարածքի մը մէջ, կազմելով այսօրուան հայաւանը՝ Այնճար: Գաղթակայանին պատասխանատուները հազիւ աւարտած բնակարանաշինութեան աշխատանքները, դպրոցաշինութեան գուզահեռ, հիմը կը դնէին Հ.Մ.Ը.Մ.ի Այնճարի մասնաճիւղին:

Մանդազուրկ ու բարոյալքուած գաղթական ժողովուրդը, օդի, ջուրի չափ կարիքը կը զգար կորով ու անխորտակ կամք ներշնչելու գաղթակայանի պատանեկութեան, ու ատոր դարմանը կը գտնէր Հ.Մ.Ը.Մ.ի գաղափարախօսութեան մէջ: Նո-

րաստեղծ գիւղին մէջ պատանեկութիւնը արագօրէն կը ներգրավուէր Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկառուտական եւ մարզական շարքերուն մէջ:

Ներգաղթէն ետք, Պաղեստինէն նոր եկած աշխոյժ եւ ուշիմ երիտասարդ՝ եղբ. Անդրանիկ Քենտիրճեան կը գլխաւորէր սկառուտական շարքերը: Մենք, մեր կարգին, հոս էր որ առաջին անգամ կը բանայինք մեր աչքերը Հ.Մ.Ը.Մ.ի անսահման տեսադաշտին վրայ:

Քսաննոց մը ըլլալու էր եղբ. Անդրանիկ: Թեթեւ ու խարտեաշ մագերով, կապոյտ աչքերով, հանդարտաբարոյ եւ անդլերէն լեզուին քաջածանօթ: Իր արտաքինով դիւրացուցած էր այնճարցիներու գործը, որոնք անպայման կեղծանունով մը պիտի կնքէին իրենց համագիւղացիները, եւ այս պարագային աւելի հարազատ ու ճշգրիտ ի՞նչ մակդիր կարելի էր տալ եղբ. Անդրանիկին՝ քան «Ինկլիլուման» կեղծանունը:

Մեր սերունդին համար Հ.Մ.Ը.Մ.ը ամէն բանէ առաջ նախ նոր զգեստն էր: Արդարեւ, դժուար էր հանդիպիլ պատանիներու, որոնց հագուստները քանի մը կարկտան չունենային: Սկառուտական մեր տարագները միակն էին, որոնք առանց կարկտանի էին, վայել՝ գիւղին մէջ Կիրակի օրերը կամ Զատիկ օրերուն հագուելու:

Առանց եղբ. Անդրանիկի կազմակերպած սկառուտական արշաւներուն, դժուար թէ սկառուտական որեւէ գիտելիք սորված ըլլայինք: Արդարեւ, չորսով չորս մեթր մեծութեամբ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Այնճարի ակումբը հազիւ թէ բաւէր վարչական ժողովներու եւ այլ աշխատանքներու համար:

Մեր սկառուտական արշաւները ան յաջողած էր վերածել

բնութեան մէջ ընդարձակ դասարանի մը: Հոն էր որ կը սորվէինք սկառուտական կանչերը, երգերը, դրօշախօսութիւնը, հետախուզական նշանները եւ ամէնէն կարեւորը՝ Հ.Մ.Ը.-Մ.-ական կարգապահութիւնը եւ գաղափարախօսութիւնը:

Եղբ. Անդրանիկ այն խմբապետներէն չէր, որոնք կը հաւատան թէ իրենց պաշտօնը գիրենք վերածած է գինուորական հրահանգներ արձակող մարդամեքենայի մը: Սկառուտներուն համար որքան ուսանելի էր իր անձին օրինակը: Ան առաջին մասնակիցն էր հաւաքական որեւէ աշխատանքի կամ ծառայութեան: Հանդարտաբարոյ եւ կիրթ էր: Բիրտ, գոեհիկ ոճին եւ խօսքին չէր հաւատար:

Կը յիշենք, առիթով մը, Այնճարի չոր ու կիզիչ արեւուն տակ, սկառուտական մաքրութեան արշաւի աշխատանքի ընկած էինք: Սկառուտներէն մէկը, փոխանակ աշխատանքին մասնակցելու, բարձր ժայռի մը վրայ նստած, եղբ. Անդրանիկին անունը կանչելով կ'ըսէր, թէ այլ տեղեր եւս մաքրելիք թուղթեր կային: Մենք մեր խնդուքը հագիւ գսպած՝ կը սպասէինք խիստ պատիժի մը տեսարանին, երբ եղբ. Անդրանիկ հանդարտօրէն մօտենալով անպարտաճանաչ սկառուտին, ուսին վրայ կ'առնէր գաջն, իրեն ըսելով թէ մեղք էր արեւուն տակ, ժայռին վրայ նստած, ցոյց տալ հաւաքուելիք թուղթերը, այլ գինք կ'ուզէր տանիլ շրջանին միակ ծառին շուքին, որպէսզի հանգիստ «հետեւէր» սկառուտական աշխատանքին...: Սկառուտը ամչցած՝ արագ մը կը ցատկէր եղբ. Անդրա-

նիկին ուսէն եւ կը միանար հաւաքական մեր աշխատանքին:

Այսօրուան դալարագեղ Այնճարի ամբողջ տարածքին այդ օրերուն հագիւ հատ ու կենտ ծառեր կարելի էր նշմարել: Ան կը ձեռնարկէր ծառատնկումի աշխատանքի: Առաջին առիթով ծառեր կը տնկէր Այնճարի հասարակաց աղբիւրներուն շրջապատը, ապա՝ դպրոցներու շրջափակերը, իւրաքանչիւր սկառուտի ծառի մը խնամքը վստահելով: Իր կարգախօսն էր «Ծառայէ եւ չհնցուր»:

Այնճարի կիզիչ ամրան օրերը պիտի անցնէին միապաղաղ ու անհրապոյր, միակ մխիթարանքը Այնճարի պատանիներուն համար Այնճարի ծառաստանն էր ու գետը՝ իրենց սիրփարար գովութեամբ: Եղբ. Անդրանիկին ղեկավարութեամբ, Գարակէօզեան հաստատութեան խաղասրահը գիւղին պատանիները աշխարհի պատանիներուն կարգին կը դասէր: Արդարեւ, Այնճարի պատանիները եւս մոտեք կը գործէին փինկփոնկի, վոլիպոլի, ֆութպոլի, ճատրակի եւ այլ մարզախաղերու առինքնող աշխարհը:

Շատ բան տուաւ եղբ. Անդրանիկ, եւ տակաւին շատ բան կրնար տալ, եթէ գոհ չերթար ինքնաշարժի անիմաստ ու ցաւալի արկածի մը: Հոս ինչպէս չյիշել բանաստեղծին խօսքը. «...Երբ յիշատակս ալ թառամի, ա իս այն ատեն ես կը մեռնիմ»:

Բոպիկ մտքով, բոպիկ սրտով սերունդներու դաստիարակ, առաջնորդ՝ եղբ. Անդրանիկ, թող այս գրութիւնը ըլլայ վկայ, թէ յիշատակդ չէ՛ թառամած:

We Can Light Up A City

G. AYANIAN & SONS

Electricity
Pumps
Lighting
Air Conditioning
Video Phone

— G. AYANIAN & SONS —
BEIRUT

Dora: 01-255 222/3/4/5/6 Gemmayze: 01-447 000 - 447 940 Mobile: 03-627 728/9
Fax: 01-265 187 - 582 357 E-mail: gasons@dm.net.lb www.ayanian.com

ՄԵԾ ՆՇԱՆԱԲԱՆԻՆ ՄԵԾ ԲԵՐՔԸ

Հ.Մ.Լ.Մ.ի բերքին ու վաստակին մէջ անուրանալի ներդրում ունի եղբ. Նշան Թիւսիւզեան: Մէկը, որուն անունը փաստաւեաներ շարունակ կապուեցաւ միութեան սկստութեան շարքերու կազմակերպման: Եղաւ Հալէպի մասնաճիւղի վարչական, Մերձաւոր Արեւելքի Շրջանային Վարչութեան անդամ (1965-1969), ապա մաս կազմեց Հ.Մ.Լ.Մ.ի առաջին երկու Կեդրոնական Վարչութիւններուն (1974-1979 եւ 1979էն մինչեւ մահը՝ 1980):

2005ը կը նշէ մահուան 25ամեակը երախտաւառ այս Հ.Մ.Լ.Մ.ականին, որուն հաւանաբար ծանօթ չեն նոր սերունդի ներկայացուցիչներէն շատերը:

«Մարզիկ» կ'ոգեկոչէ եղբ. Թիւսիւզեանին յիշատակը եւ այս առիթով կը ներկայացնէ հաւատարմոր Հ.Մ.Լ.Մ.ականի անոր էութիւնը արտայայտող մէկ գրութիւնը:

Գրութեան կից, եղբ. Թիւսիւզեանի ամփոփ կենսագրականը:

Եթէ կարելի ըլլար յառաջացընել միջազգային չափանիշով դատական մարմին մը, որ ճշգրէր, թէ գոյութիւն ունեցող նշանաբաններէն ո՞ր մէկը ամէնէն մարդկայինն է, ամէնէն ամբողջականը, ամէնէն առաքինին, վստահօրէն Հ.Մ.Լ.Մ.ի «Բարձրացի ր-բարձրացուր»ը պատուոյ ցանկին վրայ պիտի դրուէր:

Իսկ իր նշանաբանին ամէնէն հաւատարիմ կազմակերպութիւններէն մէկը, կրկին Հ.Մ.Լ.Մ.ը անպայմանօրէն պիտի դար առաջիննեւրուն հետ:

Արդարեւ, եթէ խղճամիտ բանասէր մը ժամանակ տրամադէր եւ մէկտեղել կարողանար պատերազմէն ետք կազմուած Հ.Մ.Լ.Մ.ի սկստութեան գործունէն-

թիւնը Լիբանանի, Սուրիոյ, Յորդանանի եւ Յունաստանի մէջ, անհերքելի փաստերու լոյսին տակ, պիտի տեսնէ-

1977. Աստած՝ Նշան Թիւսիւզեան եւ Յովհաննէս Պայթարեան: Ոտքի՝ Բիւզանդ Թորիկեան, Վարդգէս Տէր Կարապետեան եւ Վարդգէս Ալախալտոյեան:

ինք անհաւատալի թուող բերք մը՝ մեր նշանաբանէն ճառագայթող:

Բանասիրական նման աշխատանք մը ինքն իր մէջ երախտաւոր եւ մնայուն գործ մը պիտի նկատուէր անկասկած եւ պիտի ծառայէր նոր խոյանքներու:

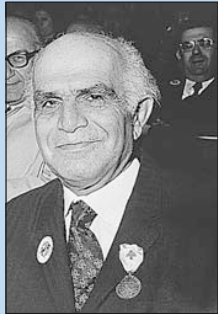
Շատ բան կարելի է ըսել ընդհանրապէս Հ.Մ.Լ.Մ.ի, մասնաւորաբար Հ.Մ.Լ.Մ.ի սկստութեան թեւին մասին: Եթէ յուշեր գրի առնենք կամ սկստութեան կեանքէն դրուագներ պատմելու սկստինք, պիտի տեսնենք, որ իւրաքանչիւր Հ.Մ.Լ.Մ.ական, փոքրիկ գայլիկէն մինչեւ ամէնէն ծեր երէցը, պիտի կարենայ գիրք մը լեցնել: Եւ իւրաքանչիւր սկստութի ծնողք, իր գաւակը Հ.Մ.Լ.Մ.ին յանձնած օրէն ետք, որքան գոհունակութեամբ լեցուած ըլլալը բացատրելու համար, իրական կեանքէ հազարաւոր պատկերներ պիտի կարենայ բերել իբրեւ փաստ:

1926էն սկսեալ Հ.Մ.Լ.Մ.ի անդամ, պարզ սկստութեան մինչեւ սկստութեան խմբապետի աստիճանին հասած, ես՝ շատերէն մէկը, պիտի ուզէի արիւնակիցներուս, անոնց՝ որոնք հետաքրքրուած են ազգային եռուզեռով, ընդգծել հետեւեալները, իբրեւ տարիներու փորձառութեան եւ ապրումի ժայթք, իբրեւ երէց եղբօր մը խտացած գնահատանք:

- Գաղթաշխարհի այս երկիրներուն մէջ, այն բոլոր երիտասարդները, որոնք անցած են Հ.Մ.Լ.Մ.ի շարքերէն, որոնք բերած են իրենց կարգապահ մասնակցութիւնը այս անկրկնելի կազմակերպութեան, եթէ ոչ հարիւրին հարիւր տոկոսով, սակայն վստա-

ՃԱՆՉՆԱՆՔ՝

ԵՂԲ. ՆՇԱՆ ԹԻՒՄԻՒՉԵԱՆ

Բազմազգային էի հեղինակաւոր Հ.Մ.Ը.մական եղբ. Նշան Թիւմիւզեան ծնած է 1911ին, Տիգրանապոլիսում:

Փոքր տարիքին, թրքական հալածանքին փախուստ տալով, ընտանիքին հետ փոխադրուած է Հայէպ, ուր յաճախած է Ալգային Հայկական վարժարանը՝ ստանալով ալգային առողջ դաստիարակութիւն:

Տակաւին անչափահաս, մեկնած է Պարսկաստան՝ գործի մը ձեռնարկելու նպատակով: Ետնորոշ Հայէպ վերադարձած է մտած է նոր հաստատուած էլեկտրական ընկերութեան մէջ, իբրեւ գործաւորներու վերակազմ: Վերջապէս, լծուած է մեծ եղբոր գործին՝ լուսնայափոխութեան, զոր շարունակած է նաեւ Պէյրութի մէջ, մինչեւ գործէ դադարիլը:

Կ'ամուսնանայ երգահան Բարսեղ Կանաչեանի աղջկան՝ Սեդայի հետ եւ զօրավիգ կը կանգնի Կանաչեանի համերգներուն կազմակերպման: Կը բախտաւորուի երեք աղջիկ եւ մէկ մանչ պաւակով:

Պատանի տարիքէն կ'անդամագրուի Հ.Յ. Դաշնակցութեան եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկառուտական շարքերուն: Գլխաւոր դէմքերէն մէկը կ'ըլլայ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Հայէպի սկառուտական շարժումի տարածման եւ կազմակերպման: Պարզ սկառուտ, ապա խմբապետ, Սկառուտ. Խորհուրդի անդամ եւ Հայէպի մասնաճիւղի վարչական՝ Նշան Թիւմիւզեան կը դառնայ Հ.Մ.Ը.Մ.ի բոլոր ձեռնարկներուն յաջողութեան նպաստող կարեւորագոյն

աշխատողներէն մէկը:

Կը մասնակցի Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սուրիոյ եւ Լիբանանի բոլոր Շրջանային Ժողովներուն, ինչպէս նաեւ՝ միութեան համագաղութային կառոյցին ստեղծումէն ետք, Ա. եւ Բ. Պատգամաւորական Ժողովներուն: 1974-1980 մաս կը կապմէ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան, գանձապահի պատասխանատու պաշտօնով:

Նշան Թիւմիւզեան իրաւ սկառուտ էր, կոչումին ամէնէն ապնուական եւ ամբողջական իմաստով: Խիստ էր իր անձին եւ շրջապատին հանդէպ: Անսպառութեամբ կը քննադատէր ու կը խարանէր սկառուտի, միութեանականի եւ հայու համոզումներուն դէմ մեղանշողները: Բայց, յաջողած էր շահիլ բոլորին համակրանքը՝ շնորհիւ իր անկեղծութեան, անշահախնդրութեան եւ անվերապահ ծառայութեան:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի գործերուն առընթեր, Նշան Թիւմիւզեան կը տանի նաեւ կուսակցական աշխատանք, ստանձնելով պատասխանատու պաշտօններ:

1961 Օգոստոսին, ան կը փոխադրուի Լիբանան, Պէյրութ, ուր կը շարունակէ ալգային եւ միութեանական գործունէութիւնը: Կ'ըլլայ Ալգային իշխանութեան Տնտեսական Խորհուրդի անդամ եւ կը լծուի Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկառուտական շարժումի վերաշխուժացման աշխատանքին:

1973ին, հայ սկառուտութեան հիմնադրութեան վարչապետն անձնակազմին, լիբանանեան պետութեան կողմէ կը պարգեւատրուի՝ առ ի գնահատանք Սուրիոյ եւ Լիբանանի մարպական եւ սկառուտական կեանքին իր ունեցած ներդրումին:

Կը մահանայ 26 Մայիս 1980ին:

Յօդին երկրորդ սերունդին ազգային կամ համազգային կեանքի կազմակերպման աղն են:

- Համրեցէ՛ք ձեզ շրջապատող կազմակերպութեանց ղեկավարներէն մինչեւ պարզ անդամները եւ պիտի համոզուիք, որ Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկառուտութիւնը, հակառակ մասնագիտական իր շատ մը դժուարութիւններուն, կարողացած է փոխանցել կամ յառաջացնել հայապահպանումով մտահոգ ստեղծագործ սերունդ մը, խառնուածքով ներդաշնակ իր նշանաբանին:

Իբրեւ հայ տոկացող ու իբրեւ հայ կեանքին իմաստ տուող շատ կարեւոր տոկոս մը այսօրուան հաւատարիմներէն՝ անցած է Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկառուտական շարքերէն:

Այն սկառուտութեանէն, որ իր սկզբնական շրջանէն, ինչո՞ւ է, մինչեւ այսօր, տակաւին այն է, որ կրնայ ու պէտք է ըլլայ:

Երեւակայեցէ՛ք տղաք, որոնք հազան ամէնէն աժան սկառուտական տարազները:

Երեւակայեցէ՛ք տղաք, որոնք բանակումներուն իրենց ձեռքերով պատրաստած կերակուրներուն մէջ երբեմն աղի փոխարէն աւազի հատիկներ ծամեցին, ու երբեմն քնացան պատուած վրաններու տակ, բայց որոնք այսօր, դարձած դիրքի տէր մարդիկ, վաճառական կամ գործատէր, համալսարանաւարտ կամ պարզ գործաւոր, բայց որոնց երջանկագոյն յիշատակները ընդմիշտ կապուած մնացին Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկառուտութեան

օրերուն, ուրկէ եւ իրենց ենթագիտակցութեան թէ գիտակցութեան մէջ պահեցին յստակ կարգապահական ոգի, ձեռներէցութեան կարողութիւն, շրջապատը սիրելու եւ յարգելու խառնուածք, այլ խօսքով՝ բարձրանալու տենդ, բարձրացնելու ուխտ:

Ու մանաւանդ անաղմուկ այլ տոկուն հայրենասիրական ապրում:

- Լաւ պիտի ըլլար, իրապէ՛ս լաւ պիտի ըլլար, որ պատմաբան մը կարենար Հ.Մ.Ը.Մ.ի մասին գրէր. գրէր բանակումային գունագեղութեամբ, տղանցքային հաղորդականութեամբ, նուագախմբային ուժեղութեամբ:

Անտեղեակներ տեղեակ ըլլային մեր մեծ բերքին, որ կապուեցաւ մեծ նշանաբանին, որպէսզի գիտակցական նոր

խուժումով սկսողական շարժումը փոթորկանար:

Այսօրուան սկսողական վաղուան ազգային-եկեղեցական շարժումներուն արթուն պահակն է, ինչպէս երէկի սկսողանը կը տեսնենք, այսօրուան ազգապահպանման հիմերուն խառնուած տոկուն ժայռ:

Քննեցէ՛ք արտասահմանի բոլոր միութիւնները ու պիտի հաստատէք, որ անպայման այսինչ վարչականը ժամանակին եղած է Հ.Մ.-Ը.Մ-ի սկսող:

Տարիներու ընթացքին Մեծ Նշանաբանը տուած է Մեծ Բերք:

Նոյն նշանաբանը պիտի տայ Նոր Բերք:

Համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական Ա. ընդհանուր բանակումին, Օգոստոս 1978, Քալամոս (Յունաստան): Զախէն աջ՝ եղբայրներ Նշան Թիւսիւզեան (սպիտակ շապիկով), Տիգրան Քրնյ, Խոյեան, Վարդգէս Տէր Կարապետեան եւ Վարուժան Սերոբեան: Բ. շարք՝ եղբ. Յովհաննէս Պայթարեան:

Ազգային ու մարդկային այդ բերքին սիրոյն,

Ազնուական հիմնադիրներու պատկառելի յիշատակին,

Օղակուի՛նք ըսկսողական շարժումին շուրջ, որպէսզի վաղը ունենանք նոր օղակ, նոր բերդ, նորանոր դժուարութիւններու դէմ բարձրացող նոր ու հարազատ պատուար:

Երէկի բերքին նրմանողութեամբ, անփոխարինելի նշանաբանին հետեւողութեամբ.- «Բարձրացի՛ր-բարձրացուր»:

With the compliments of

Restaurant Al-Mayass

ԱՆՄՈՌԱՆԱԼԻ ԱՐՇԱՒ-ԲԱՆԱԿՈՒՄԸ...

Ներսէս Լիպարեան
ԱՆԹԻԼԻԱՍ

Երբեք քայլի չեմ սիրեր: Չսիրելուս պատճառներէն մէկն ալ, կ'ենթադրեմ, այս արշաւ բանակումն էր: Յուլիս 1988:

Հ.Մ.Ը.Մ-ի Լիբանանի Շրջանային Խմբապետութեան նախաձեռնութիւնն էր այս արշաւ-բանակումը, որուն մասնակցելու իրաւունք ունէին Վարիչ Առաջնորդի եւ աւելի բարձր աստիճան ունեցող արիական խումբերու պատասխանատուները:

Վարիչ Առաջնորդի աստիճանս նոր էր տակաւին, եւ իբրեւ առոյգ, կայտառ, երիտասարդ եւ խանդավառ տարր, մասնակցութիւնս պարտաւորիչ էր... փորձառութիւն ձեռք ձգելու համար:

Արշաւողները 20 հոգի էին, բաժնուած՝ չորս խմբակի: Ախմբակը արշաւի սկսելէն 15 վայրկեան ետք, Բ. խմբակը պիտի սկսէր արշաւել եւ նոյն ձեւով՝ Գ. եւ Դ. խմբակները: Ես Դ. խմբակին մաս կը կազմէի:

Արշաւողներուն ինքնաշարժով պիտի հետեւէին երկու եղբայրներ, իբրեւ նախնական դարմանումի եւ մատակարարումի պատասխանատուներ:

Ուրբաթ օր արշաւը սկսաւ Իպրահիմ գետէն (Միջերկրական ծով չլծափած): Երեք օր պիտի քայլէինք անդադար, պիտի անցնէինք շատ մը գիւղերէ, «short cut» պիտի ընէինք՝ «կտրելով քանի մը ձորեր» եւ քնանայինք, կամ փորձէինք քնանալ հոն, ուր կը հասնէինք գիշերը: Գլխաւոր պայմանը այն էր, որ Կիրակի երեկոյեան ժամը Յին, արշաւին աւարտը յայտարարէր Հ.Մ.Ը.Մ-ի ձիւնիի ակումբէն:

Եղանակը ձիւնհալի ժամանակ էր: Օդը ո՛չ պաղ էր եւ ո՛չ տաք, ո՛չ անձրեւոտ էր եւ ո՛չ արեւոտ, այդ պատճառով ալ ո՛չ «բարակ կրնայինք հագնել եւ ո՛չ՝ հաստ»... այլ՝ սկառտտական լման տարագ, պայուսակ, քնապարկ եւ ձեռնափայտ:

Արշաւին ընթացքին պատահեցան շատ դէպքեր, որոնցմէ քանի մը հատը իսկապէս անմոռանալի են:

...Եւ արշաւը սկսաւ: Շատ խանդավառ, կարգապահ եւ օրինաւոր, շարքերը ուղիղ, տարագները արդուկուած: Երբեմն-երբեմն օգնական մեր երկու եղբայրները կը հանդիպէին եւ կը ստուգէին մեր վիճակը (օրին ըջիջային հեռաձայն չկար տակաւին): Հետզհետէ շարքերը խանգարուեցան, սկառտտական պայուսակը սկսաւ ծանր կռել, բերանները

սկսան չորնալ եւ ծարաւ ըզգալ: Իւրաքանչիւր 40 վայրկեանը անգամ մը 10 վայրկեան հանգիստի իրաւունք ունէինք:

Օրը սկսած էր մթնիլ եւ մենք տակաւին կ'արշաւէինք, միշտ իրարմէ 15 վայրկեան հեռաւոր-

ութեան սահմանը յարգելով: Մեր յաջորդ հանգրուանը Եահշուշ գիւղն էր: Հեռուէն նշմարեցինք, որ գիւղին կեդրոնը իրարանցում մը կար, որուն մասնակից էին նաեւ Ա., Բ. եւ Գ. խմբակներուն անդամները:

Հարցը հետեւեալն էր. կով մը փախուստ տուած էր ախուռն եւ հասած՝ գիւղին կեդրոնը: Գիւղացիները փորձած էին բռնել գայն, սակայն չէին յաջողած: Լուր ուղարկած էին կովուն տիրոջ, որ գայ եւ «ստանձնէ» կովը: Մինչ այդ, անասունը ազատ-համարձակ «ման կու գար» գիւղին հրապարակը: Երթեւեկը ամբողջութեամբ կանգ առած էր եւ բազմութիւնը հանդիսատես դարձած էր կովուն պտոյտին: Առիթն օգտուելով սկառտտ մը խեղկատակութիւններու սկսած էր: «Սկառտտը միշտ ուրախ է եւ խանդավառ»...: Անձեռոց մը օդին մէջ ձօճելով «հոլէ՛յ թորեթօ, հոլէ՛յ» կը կանչէր, սակայն կովը կատողելու նշաններ ցոյց չէր տար:

Կովուն տէրը կ'ուշանար եւ երթեւեկը տակաւին կը մնար սառած: Խանութպաններն ու ինքնաշարժներուն վարորդները սկսան գանգատիլ:

- Բան մը ըրէք, ճամբան բացէք: Այս ր՞նչ է: Մենք կով խաղցնելու չենք եկած հոս: Ո՛ւր են քաղաքապետութեան ոստիկանները...

(Օրին, Լիբանան պատերազմի մէջ էր եւ ոստիկաններու միշտ կարելի չէր հանդիպիլ... ուրեմն՝ «Սկառտտը միշտ կ'օգ-

նէ ուրիշին»: Առիթ է, մենք «ճամբայ իջանք» երթեւեկը կանոնաւորելու: Բայց անկեղծ: Կովը իսկապէս արգելք էր...):

Արիններէն մէկը համբերութիւնը կորսնցուց: Խանութպանէ մը աւել մը փոխ առաւ եւ գայն բարձրացուցած՝ «Ուաաա...» յարձակեցաւ կովուն վրայ, գայն ճամբուն կեդրոնէն հեռացնելու նպատակով...

Միայն գործեցինք, կովը կատրեցաւ: Թիրախ ճշդեց ժողովուրդը (ի մասնաւորի տարագաւորները) եւ հակադարձակումի անցաւ: Ու վազվառուք մըն էր, որ սկսաւ: «Մուկ-կատու»ի նմանակը, «մարդ-կով» տարբերակով:

Գիւղացիները, որոնք սկիզբը կը գնահատէին մեր աշխատանքը, սկսան պախարակել եւ մեղադրել մեզ:

- Գացէք ձեր տան դիմաց խաղցէ՛ք: Ի՞նչ է, ձեր շրջանը կով չէ՞ք տեսած, եկած էք մեր գիւղը իրարո՞ւ անցընելու...

Բայց մենք կովէն աւելի ճարպիկ դուրս եկանք, գէթ մինչեւ տիրոջ հասնիլը: Մարդը իր կովը առաւ, մենք ալ կծիկը տուինք... Նոյնիսկ մոռցանք աւելը խանութպանին վերադարձնել...

Այդ օր, Եւհաննէս գիւղէն երեք գիւղ անդին գիւղերեցինք:

Երկրորդ օրը ամենածանրն էր, այն իմաստով, որ ամենաերկար տարածութիւնը պիտի քայլէինք արշաւին ընթացքին: Արդէն նախորդ օրուան արշաւին հետքերը սկսած էին ի յայտ գալ: Ուռած ոտքեր, որոնք կը մերժէին կօշիկ մտնել եւ յոգնած մկաններ, որոնք շարժելու հրահանգը ակամայ կ'անտեսէին: Լսելի սկսած էին դառնալ նաեւ կարգ մը դժգոհութիւններ: Սակայն պէտք է քայլէինք եւ...

...Բաւական արշաւելէ հետք, հասանք Ուաթա Ժող գիւղը, ուրկէ «short cut» մը պիտի ընէինք տափաստանային տեղէ մը, հասնելու համար այլ գիւղ մը:

Ուաթա Ժողի տափաստանային տեղը ընդարձակ եւ հարթ տարածութիւն մըն էր, ուր ոչ մէկ ծառ գոյութիւն ունէր, այլ՝ միայն չորս յարկանի երկուորեակ շէնքեր, դաշտին կեդրոնը, բաւական մը դէպի ներս քաշուած: Ուրիշ ոչ մէկ բան:

Նախապէս որոշուած էր, որ երբ շէնքերուն սահմանը հասնինք, 15 վայրկեան դադար պիտի առնենք:

Հասանք որոշուած վայրը եւ հագիւ տակաւին նոր նստած էինք... ռմբակոծում մը սկսաւ: Ռմբակոծողը տափաստանային տեղն էր եւ մենք...

- Այս ի՞նչ է...
- Հո՞ւ ալ սկսան...
- Խո՞ւմբ, գետին ա՛ռ...
- Սողացէ՛ք...
- Ո՞ւր սողանք...
- Ի՞նչ սողալ: Վազէ՛, գլուխդ ազատէ...

Իւրաքանչիւր արշաւող պայուսակը շարկեց եւ

սկսաւ վազել: Բայց ո՞ւր: Մի՛ հարցնէք: Նոյնիսկ ծառ մը գոյութիւն չունէր տափաստանին մէջ, ուր կարենայիր դուն քեզ խաբել եւ ծառին տակ փորձել պահուելու: Միակ փրկութիւնը որք շէնքերն էին: Այդ պահուն կը վստահեցնեմ, որ նոյնիսկ 100 մետր վազքի աշխարհի ախոյեանը իր արագութեամբ պիտի չկարենար մեզ գերազանցել, նոյնիսկ պայուսակով, քնապարկով, ձեռնափայտով եւ մեր գերյոգնած վիճակով:

Մինչ այդ, շէնքերուն բնակիչները կը բացազանչէին.

- Շէնք մտէ՛ք, ձեր գլուխը ազատեցէ՛ք...
- Դուք խենթ է՞ք (հապա ի՞նչ ենք)...
- Այս ժամուն ի՞նչ կ'ընէք հոս (կէսօր էր եւ արեւը կիզիչ)...
- Ձեզի չըսի՛ն, լուր չփոխանցեցի՛ն...
- Ո՞վ, ի՞նչ լուր պիտի փոխանցէր... (մեր խմբապետն էր):
- Մօ՛ւ այսօր ռազմափորձի օր է: Ձեզի տեղեակ չպահեցի՛ն...

...Մենք ի՞նչ կը ներկայացնէինք, որ փորձը կազմակերպողները մեզ տեղեակ պահէին: Ինչո՞ւ մենք զիրենք տեղեակ պահած էինք, որ այդ դաշտէն պիտի անցնինք...

Քիչ մը հանդարտեցանք, բայց ինչէ՞ն վերջ: Աստուած մէկուն մեծ պայուսակ մը կունակին, երկար եւ այդքան արագ վազել թող չտայ...

Ամբողջութեամբ սպառած էինք: Ո՛չ ոտք մնացած էր, ո՛չ կունակ, ո՛չ երեսի գոյն, ո՛չ ալ արշաւելու ախորժակ...

Յաջորդ հանգրուանը «պզտիկ» ձոր մը անցնիլ էր (նաեւ գետ մը):

Վերը յիշուած Ուաթա Ժողի «վազքի մրցում»ին, ես եւ երկու այլ արշաւողներ ոտքի վնասուածքներ ունեցանք, եւ որպէսզի ձորը անցած ժամանակ բարդութիւններ կամ ուշացումներ չունենանք, մեզի թելադրուեցաւ կարմիր խաչի (մատակարարի) ինքնաշարժով փոխադրուիլ Ֆաքրա գիւղ, որուն բերդին աւերակներուն շուրջ ծրագրուած էր քնանալ:

Մատակարար եղբայրները տեղեակ ըլլալով «short cut»ին առնելիք ընթացքէն, ինչպէս նաեւ ձորէն անցնող գետակին մէջ արշաւողներուն առնելիք լողանքէն, իրենք ալ իրենց կարգին, լողանքի գաղափարէն խանդավառ, երեք «վիրաւոր»ներուն առաջարկեցին լողանք առնել...

Ֆաքրայի ձիւնհալի ջուրերով:

Սկիզբը առաջարկը կատակ կը կարծէինք: Աւելի ուշ հաստատեցինք, որ առաջարկը լուրջ էր: Արդէն իրենց երթեւեկին ընթացքին «պղբ բաղնիք»ին աշխարհագրական դիրքն ալ որոշած էին:

Դիրքը... Ֆաքրայի ամենաբանուկ մայր պողոտային վրայ: Ճամբուն եզերքը,

երկու մեթր բարձրութեամբ, ձիւնհալի ջուրերուն յատուկ «ճամբաներ»էն մէկուն տակ, ուրկէ ձիւնհալի ջուրերուն ճնշումին պատճառով՝ ջուրին կէսը, երկու մեթր բարձրութեանէ, ճամբուն գրեթէ մէջտեղը կը հոսէր: Հոն էր «բաղնիք»ը:

Առանց մէկուն զգացնելու ջուրին «գովութիւն»ը չափեցի: Ջուրը պէտք եղածէն աւելի «գով» էր: Ուրեմն, արագ ձեւով պէտք էր հնարք որոնել, լողանքէն խուսափելու համար:

Ճիշդ էր, որ մատակարար եղբայրները «առաջարկած էին» լողանքը, սակայն առաջարկներ կան, որոնք չեն կրնար մերժուիլ, որովհետեւ շատ յաճախ թաքուն հրահանգներ կը պարունակեն:

Հնարքը անպայման կարելոր էր եւ...

- Ես քիչ մը կողորդի բորբոքում ունիմ, հարբուխի «հոտեր» սկսած եմ առնել: Վաղը արշաւը շարունակելու համար, լաւ կ'ըլլայ...

- Պաղ լողանքը հարբուխը արմատէն կը կտրէ:

- Մէկ ծունկս շատ դէշ կը ցաւի: Մէկ ոտքի վրայ ջուրին ճնշումէն գետին կը գլորորիմ (խկապէս ջուրը ահռելի ճնշումով կը հոսէր):

- Նախ մնասուած ծունկը ջուրին տակ դիր, «ցաւ-մաւ» չի մնար: Վերջը լողանք կ'առնես: Մտիք ջուրին տակ:

- ...⁶

- Մտիք:

Եւ մտայ: Վարդագոյն մորթով մտայ սառած ջուրին տակ եւ լաւ կը յիշեմ, շատ լաւ... Կապոյտ մորթով դուրս եկայ «բաղնիք»էն, հագիւ 2 կամ 3 երկվայրկեան դիմանալով: Ամբողջ մարմնով կը դողայի բառին իսկական առումով: Նոյն ճակատագիրին ենթարկուեցան նաեւ միւս երկու «վիրաւոր»ները:

Պարագան տարբեր էր մատակարար երկու խմբապետներուն, որոնք մատակարարելու (ինչու չէ նաեւ մատակարարելու) խորթակէն ուժ առած, իւրաքանչիւրը մօտաւորապէս 10 վայրկեան, սառած ջուրով պաշտօնապէս լողանք առաւ օճառով եւ «շամփառ»ով: Մինչ մայր պողոտայի ինքնաշարժներուն ընթացքը կը դանդաղէր. մարդիկ երկու «խենթ»երուն լողանքը կը դիտէին...

Պէտք է խոստովանիլ, սակայն, որ սառած ջուրով լողանքը կեանք տուաւ մեզի եւ մանաւանդ մեր ոտքերուն: Նոյնն էր պարագան նաեւ մնացեալ եղբայրներուն, որոնք լողանք առած էին ձորէն անցնող գետակին մէջ:

Արիւնը սկսած էր եռալ մեր մարմինն մէջ եւ մեր դէմքերը կ'այրէին արեան ճնշումէն:

Մեր ոտքերը (եթէ կարելի էր տակաւին այգպէս կոչել) յատուկ ձեւերով խնամելէ ետք, գիշերեցինք նոյն գիւղը:

Կէս օր եւ արշաւը ավարտին կը հասնէր:

Զարթնումը առաւօտեան ժամը Ցին կատարուեցաւ՝ փոխան Թի: Եւ իւրաքանչիւր աշխատանք ինքնաբերաբար երկու ժամով յետաձգուեցաւ: Բայց այդ երկու ժամը պէտք էր այլ տեղէ շահիլ: Կէսօրուան ճաշը Զմամուի մէջ պէտք է կատարէինք:

Արշաւողներուն քայլերը զգալիօրէն դանդաղած էին,

մարմինները ծանրացած եւ սկստական շարք գոյութիւն չունէր կարծէք: Խմբակներուն միջեւ 15 վայրկեանի տարբերութիւն չէր մնացած եւ խմբակային արշաւը վերածուած էր խմբային արշաւի: Բարեբախտաբար, ծանր վիրաւորներ չկային եւ բոլորն ալ, հակառակ իրենց «կոտորած» ոտքերուն, հաստատ եւ վճռակամ կը մնային արշաւը «խերով - բարով» ավարտելու իրենց որոշումին մէջ:

Արշաւողները գիտեն: Իսկ անոնք որոնք տեղեակ չեն, պէտք է գիտնան, որ արշաւելու ընթացքին վայրէջքը վերելքէն շատ աւելի դժուար եւ յոգնեցուցիչ է: Ճիշդ է, որ վերելքին կը յոգնիս եւ ուժ կը վատնես, իսկ վայրէջքին՝ ոչ, սակայն վայրէջքին հետեւանքները աւելի ուշ ի յայտ կու գան: Երեւակայեցէ՛ք, որ Պիքֆայայէն Անթիլիաս կ'իջնէք ինքնաշարժով եւ ձեր ոտքը միշտ արգելակիչին (ֆրէն) վրայ է...

...Եւ մեր «արգելակիչ»ներն ալ «տաքցան» որոշ ժամանակ մը ետք: Երբ Զմամու հասանք, ոչ ոք ուտելու կամ ճաշ պատրաստելու խորթակ ունէր: Չեմ գիտեր նոյնիսկ, եթէ ճաշած ենք կամ ոչ, որովհետեւ անմիջապէս քունի անցած եմ:

Կարճ դադարէ մը ետք, ձոր մը կտրելով, մեր քայլերը ուղղեցինք Հարիսա, ուրկէ ճոպանուղիով (թելեֆերիք) պիտի փոխադրուէինք ձիւնի, ապա՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի ձիւնիի ակումբը:

Մինչ այդ, արշաւողներուն գանգատները հասած էին իրենց գագաթնակէտին:

- Ասիկա ծրագիր չէ: Երեք օր անդադար քայլ կ'ըլլա՞ր: Գոնէ այսքան երկար չընէին: Ի՞նչ է, մեզի ռոպո՛թ կարծեցին: Եւ տակաւին լսուած եւ չմոռցուած նախադասութիւններ եւ վերագրումներ:

Ճոպանուղիին մէջ բոլորը սկսած էին ազատօրէն արտայայտուիլ, սակայն Շրջանային ճիւղի խմբապետն նայուածք մը բաւարար եղաւ «լեզուները կ'լլելու»: Քար լուծիւն:

Եւ որովհետեւ այդ դանդաղ ընթացքով մեր ժամկէտը յարգած պիտի չըլլայինք, ճոպանուղիէն իջնելէ ետք, մեր գերյոգնածութիւնը անտեսելով, նաեւ որոշ չափով «պատիժ»՝ մեր թոյլ լեզուներուն, Շրջանային ճիւղի խմբապետը հրահանգեց... վագել մինչեւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի ձիւնիի ակումբ:

100 տոկոսով բոլորս ալ հրահանգը գործադրեցինք, նախ՝ իբրեւ հրահանգ, երկրորդ եւ հիմնականը, վայրկեան առաջ ակումբ հասնելով արշաւին ավարտը յայտարարելու համար:

Վագել ընթացքին ձիւնիի շրջանն ալ թնդացուցինք մեր պոռչտուքով (առանց Եահշուշ գիւղին ճակատագիրին ենթարկուելու...):

Հ.Մ.Ը.Մ.ի ձիւնիի ակումբը հասնելէ ետք, «Ով հայ արի» քայլերգով աշխատանքին ավարտը յայտարարուեցաւ:

Մինչ արշաւողները պաղ գովացուցիչէ մը ետք կը պատրաստուէին ակումբէն մեկնելու, յայտարարուեցաւ, որ մօտ օրէն տեղի պիտի ունենար նոյնանման երկրորդ արշաւ-բանակում մը, որուն ընթացքին աւելի երկար միջոց մը պիտի կտրէինք, աւելի կարճ ժամանակի մը ընթացքին: Կամաւորներէն կը պահանջուէր իրենց անունները արձանագրել:

Իրարանցում մը տեղի ունեցաւ 20 արշաւողներուն մէջ:

Իւրաքանչիւրը կ'ուզէր իր անունը առաջինը արձանագրելը...

Հ.Մ.Ը.Մ. - Հ.Ա.Ս.Կ.Ի ԼՈՌԻԻ ՄԻԱՒՈՐԸ

(Ա. ՄԱՍ)

Թղթակից ԼՈՌԻ

Լոռու մարզում սկսվեցին սկսվեցին շարժումը հիմնադրվել է 1995ին, Վանաձորում: Նոյն թուականից Վանաձորի ըսկառուները Սեպտեմբերի 23ը նշում են որպես «Վանաձորի Սկաուտների Օր»:

Ներկայումս Լոռու մարզում սկսվեցին սկսվեցին միաւորներ գործում են Վանաձոր եւ Ալավերտի քաղաքներում: Վանաձորի միաւորի ջանքերով միաւորներ են ձեւաւորուել եւ գործել նաեւ Ախթալայում (1998-1999), Սպիտակում (1998), Ստեփանաւանում (2000-2001), Մարգահովիտում (2000-2002), Տաշիրում (2000-2002), որոնք, ցաւօք, ֆինանսաւորման բացակայութեան

պատճառով դադարել են գործել: Ներկայումս միաւորը Հայաստանի հիւսիսային տարածաշրջանում սկսվեցին զարգացման ուղղութեամբ իրականացնում է աշխատանքներ:

ՄԻԱՌՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԻՒՆԸ

●1995
Ձեւաւորուել է առաջին սկաուտական խմբակը:

Սեպտեմբերին Լոռու գեղատեսիլ բնութեան մէջ տեղի ունեցաւ Գիւմրի - Վանաձոր առաջին բանակումը:

●1996

Ամրանը Վանաձորի երկու սկաուտները մասնակցել են Ծաղկաձորում տեղի ունեցած Ա.Պ.Հ. երկրների առաջին բանակումին:

Մասնակցել են «Ուրախների եւ հնարամիտների ակումբ» մարզային մրցաշարին եւ գրաւել առաջին տեղ:

●1997

Նախապատրաստական աշխատանքները կատարելուց յետոյ Վանաձորի 12 սկաուտները մասնակցել են Լոռու Ֆիլիստովո հանգստեան տանը տեղի ունեցած համահայաստանեան բանակումին:

Մասնակցել են մարզային «Գիտելիք ինտելեկտուալ խաղեր»ի մրցաշարին՝ գրաւելով երկրորդ տեղը:

●1998

Վանաձորի 5 սկաուտներ

մասնակցել են համահայաստանեան Զ. բանակումին:

Վանաձորի 5 սկաուտներ մասնակցել են համահայաստանեան աստիճանաւորական բանակումին՝ ստանալով համապատասխան աստիճաններ:

●2000

Վանաձորի 25 սկաուտներ մասնակցել են Երեւանում կայացած «Սկաուտի Օր»-ուան նուիրուած համահայաստանեան երթին եւ Հանրապետական մարզադաշտի բարեկարգման կամաւորական աշխատանքներին:

Մայիսի 1-2ը, Հայաստանի եկեղեցիների ու վանքերի մաքրման ու բարեկարգման ծրագրի շրջանակներում 30 սկաուտներ իրենց մասնակցութիւնն են բերել Սանահին վանքի եւ նրա շրջակայքի բարեկարգման ու մաքրման աշխատանքներին:

Կազմակերպուել է երգման

արարողութիւն Օրծեռնակաբերդում:

Միաւորի 10 սկաուտներ մասնակցել են համահայաստանեան սկաուտական բանակումին ու սեմինարին, 15 սկաուտներ՝ համահայաստանեան գայլիկական բանակումին: Նոյն թուականին Վանաձորի լաւագոյն երկու ըսկաուտներ մասնակցել են համահայաստանեան Ա. կարգի բանակումին եւ ստացել են համապատասխան կարգ:

●2000

Վանաձորի սկաուտները Լոուու մարզում մի քանի փուլերով իրականացրել են սկաուտական շարժման ընդլայնման ծրագիր: Այցելութիւն Լոուու մարզի 7 քաղաքներ՝ Ալավերտի, Սպիտակ, Ստեփանաւան, Տաշիր, Սանահին, Իջևան, Մարգահովիտ, որտեղ պայմանաւորուածութիւններ են ձեռք բերուել Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ.ի համակիրների հետ, որոնք ընդունում էին Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ.ի

գաղափարախօսութիւնը եւ ցանկութիւն էին յայտնում լինելու աղ մեծ ընտանիքի մի մասնիկը: Այցելութիւնների ընթացքում վերջիններիս հետ տարուել են որոշակի աշխատանքներ, որոնց արդիւնքում նրանք մասնակցել են մարզի սկաուտական զարգացման ծրագրի համաձայն նախատեսուող սկաուտական սեմինարների շարքին:

Սեմինարը տեղի ունեցաւ 2000 Ապրիլի 15-17ը Վանաձորի «Կիրովական» հիւրանոցում, որին Վանաձորից մասնակցեցին այն 6 դպրոցների ներկայացուցիչները, որտեղ ըստ նախնական պայմանաւորուածութեան պէտք է գործէին սկաուտական նոր խմբեր: Ներկայները սեմինարին մասնակցում էին տարիքային երկու խմբերով՝ վերոյիշեալ քաղաքներից չափահաս անդամներ, որպէս ապագայ միաւորների պատասխանատուներ եւ պատանիներ ու աղջիկներ, որպէս ապագայ սկաուտ-խմբապետներ: Սեմինարից յետոյ յաջողութեամբ ձեւաւորուած խմբերի աշխատանքները ճիշդ ուղղորդելու նպատակով, Վանաձորի խմբապետները այցելութիւն կատարեցին վերոյիշեալ քաղաքներ, իրենց փորձն ու գիտելիքները փոխանցելու եւ սկաուտական շարժումը աշխուժացնելու նպատակով:

Վանաձորի, Ալավերտու, Սպիտակի, Ստեփանաւանի, Տաշիրի, Մարգահովտի 55 սկաուտներ եւ վարչականներ մասնակցեցին Երեւանում կայացած «Սկաուտի Օր»-ուան նուիրուած համահայաստանեան երթին:

Օգոստոսին տեղի ունեցաւ Երեւան-Լոուի բանակումը, որին մասնակցեցին նաեւ սեմինարից յետոյ ձեւաւորուած միաւորներից 32 սկաուտներ:

Վանաձորի 12 գայլիկներ մասնակցեցին համահայաստանեան գայլիկական բանակումին:

7 սկաուտներ մասնակցեցին համահայաստանեան Ա. կարգի բանակումին՝ ստանալով համապատասխան կարգ, իսկ 4 սկաուտ պատասխանատուներ՝ համահայաստանեան գայլիկական սեմինարին:

Սեպտեմբերին, Ուլքրայինայի Գոլո-գոլֆ քաղաքում կայացած «Excel Scout» սեմինարին Վանաձորից մասնակցեց Ա. կարգի խմբապետուհի, միա-ւորի գայլիկ պատասխանատու Անահիտ Ոսկանեանը:

●2001

Մայիս- Միաւորը կազմակերպեց Բ. կարգի եւօրեայ սեմինար, որին մասնակցեցին Վանաձորի, Ալավերտու, Սպիտակի, Ստեփանաւանի, Տաշիրի, Մարգահովիտի 35 սկաուտներ:

Մայիս- Կազմակերպուեց արչաւ-բա-նակում, որը եզրափակուեց երգման, խոստման եւ փոխանցման արարողու-թիւններով:

Յունիս – Վանաձորի 23 սկաուտներ մասնակցեցին համահայաստանեան սկաուտական բանակումին ու սեմի-նարներին:

Յունիս- Վանաձորի միաւորը Տաշի-րում կազմակերպեց 21 սկաուտների երգման արարողութիւն:

Օգոստոս- Վանաձորի 9 սկաուտներ

մասնակցեցին գայլիկական սեմինարին եւ 28 գայլիկներ՝ համահայաստանեան գայլիկական բանակումին:

Սեպտեմբերին Վանաձորի միաւորը իր ուժերով կազմակերպել է բանակում, որին մասնակցել են Վանաձորի, Ալա-վերտու եւ Տաշիրի 60 սկաուտներ:

Հոկտեմբերին, կամաւորների մի-ջազգային տարուան կապակցութեամբ միաւորը մասնակցել է «Բարի կամք, բարի գործ, բարի ելք» խորագրով միջո-ցառումներին եւ լաւագոյն մասնակցու-թեան համար ստացել է վկայագիր:

●2002

Փետրուար- Վանաձորի 17 սկաուտ-ներ մասնակցեցին համահայաստանեան Ա. կարգի բանակումին եւ ստացան հա-մապատասխան կարգեր:

Ապրիլ 18- Գոլգարաց Թեմի Առաջ-նորդարանի բակում կազմակերպուե-ցին երէցական եւ սկաուտական երգ-ման ու գայլիկական խոստման արարո-ղութիւններ: Նոյն օրը տիկնիկային թատրոնի յարակից կանաչապատ տա-

րածքում կազմակերպուեց ծառատունկ եւ օրը եզրափակուեց տիկնիկային թատրոնի բեմում սկաուտների ուժե-րով կազմակերպուած համերգով: Նշուած արարողութիւնների շարքին ներկայ գտնուեցին եւ մասնակցեցին Լո-ռու մարզպետը, Վանաձորի համայնքի ղեկավարներ, մշակույթի եւ հասարակա-կան գործիչներ, Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ.ի Կենտրոնական Վարչութեան անդամ-ներ:

Մայիսին, Վանաձորի միաւորը իր ուժերով կազմակերպել է երէցական բանակում, որին մասնակցել են 28 երէցներ:

Յունիս- Վանաձորի 12 սկաուտներ մասնակցել են Հայկական Կարմիր Խա-չի կողմից կազմակերպուած առաջին բուժօգնութեան դասընթացին:

Յուլիս- Վանաձորի միաւորի առա-ջին բուժօգնութեան խումբը մասնակ-ցել է Հայկական Կարմիր Խաչի կողմից կազմակերպուած առաջին բուժօգնու-թեան միջ-մարզային առաջնութեանը՝

BDF ●●●●

SLID S.A.L. AGENT EXCLUSIF. Tel: 09-214507/9/10

գրաւելով երկրորդ տեղը:

Յուլիսի 13-20, Վանաձորի միաւորը կազմակերպել է բանակում, որին մասնակցել են Վանաձորի, Ալավերտու եւ Տաշիրի 100 սկաուտներ:

Վանաձորի թուով 14 սկաուտներ գնահատելի մասնակցութիւն են ունեցել համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական Է. բանակումին եւ արժանացել են «Տիպար խումբակ»ի մրցանակին:

Նոյեմբերին, Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ-ի Լոռու մասնաճիւղը մասնակցել է Հ.Հ. հասարակական կազմակերպութիւնների ոչ-կառավարական կազմակերպութիւնների «Expo-2002» համագումար-ցուցահանդէսին, որին լաւագոյնս ներկայացրել է կազմակերպութիւնը եւ մշակութային համարներ, որոնց համար ստացել է համապատասխան վկայագրեր:

Վանաձորի 2 սկաուտներ մասնակցել են Թալանտի հա-

մա շխարհային սկաուտական բանակումին:

●2003

Փետրուար-Վանաձորի եւ Ալավերտու 16 ըսկաուտներ մասնակցեցին համահայաստանեան Ա. կարգի բանակումին ու ստացան համապատասխան կարգեր:

Ապրիլ- «Հայ Սկաուտի Օր»ուան կապակցութեամբ կազմակերպուեց սօնական երեկոյ, որտեղ յանձնուեցին շնորհակալագրեր Վանաձորի միաւորի առաջին 5 խմբապետներին:

Ապրիլ-Մայիս-Ուքրայինայի Գուբուֆ քաղաքում կայացած

«Excel Scout» բանակումին մասնակցեց Վանաձորի միաւորի խմբապետ Էտմոն Վարդանեանը:

Յունուար-Յունիս-Մի քանի միջազգային եւ հասարակական կազմակերպութիւնների, ինչպէս նաեւ Լոռու մարզպետարանի եւ Վանաձորի քաղաքապետարանի հետ համատեղ իրականացրել է «Բաց դռներ» ծրագիրը, որի համար ստացել է շնորհակալագրի:

Վանաձորի 15 սկաուտներ մասնակցել են գայլիկ պատասխանատուների սեմինարին, 48 գայլիկներ՝ համահայաստանեան գայլիկական բանակումին: Սեմինարի պատասխանատու եւ բանակումի Աքելյան Վանաձորի գայլիկ պատասխանատու Անահիտ Ոսկանեանն էր:

Յունիս-Յուլիս- Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ-ի Լոռու մասնաճիւղը մասնակցել է երեխաների պաշտպանութեան միամսեակի շրջանակներում Վանաձորում անցկացուող միջոցառումների շարքին, որի համար Վանաձորի քաղաքապետարանի կողմից ստացել է շնորհակալագրեր:

Յունիս- կազմակերպուել է եւօրեայ արշաւ, որին մասնակցել են 80 սկաուտներ եւ երէցներ:

Օգոստոս- երէցական արշաւ-բանակում դէպի Հաղբատ՝ Վանաձորից եւ Ալավերտուց 60 սկաուտների մասնակցութեամբ: Արշաւը եզրափակուեց երդման արարողութեամբ:

Սեպտեմբեր 15-16- Վանաձորի միաւորը մասնակցեց «ՀԿ – ՀԱՄԱՅՆՔ – 2003» ցուցահանդէսին, որի ընթացքում ներկայացրեց Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ-ը:

Սեպտեմբեր 21- Վանաձորի միաւորը կազմակերպեց անկախութեան օրուան եւ Հ.Մ.Ը.Մ-ի 85ամեակին նուիրուած «Այսօր Արագած, վաղը Արարատ» խորագրով արշաւ՝ դէպի Արագածի հարակային գագաթը:

Նոյեմբեր- Որպէս ընկերային ոլորտում կատարած աշխատանքների գնահատական՝ Լոռու մարզպետի կողմից արժանացել է յատուկ շնորհակալագրի:

Լոռու 68 սկաուտներ մասնակցել են համահայաստանեան սկաուտական բանակումին. 53ը՝ Վանաձորից, 15ը՝ Ալավերտուց:

Հոկտեմբեր-Դեկտեմբեր-Միաւորը մասնակցել է «Բաց դռներ – 2» ծրագրին:

Նոյեմբեր- Լոռու մարզում առաջին անգամ իրականացուել է գայլիկական աստիճանատուութիւն:

Նոյեմբեր 20ին կազմակերպուել է «Ոսկէ աշուն» գայլիկական միջոցառում:

Դեկտեմբեր- կազմա-

կերպուել է այցելութիւն 1988ի աւերիչ երկրաշարժի զոհերի յիշատակի յուշակոթող, դրուել է ծաղկեպսակ:

Երէջական ՀԱՍԿ թիմը մասնակցել է «Պրէյն-ուինգ»ի մարզային առաջնութեանը եւ անցել է քառորդ եզրափակիչ:

Դեկտեմբերի 25ին անցկացուել է «Շնորհաւոր Ամանոր» միջոցառումը, որին մասնակցել են թուով 75 դայ-լիկներ, սկաուտներ, երէջներ:

Դեկտեմբերի 28ից մինչեւ 2004ի Յունուարի 4ը Վանաձորի միաւորի խմբապետ Էտմոն Վարդանեանը մասնակցել է Շարժաշում (Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններ) կազմակերպուած առաջին միջազգային սկաուտական հաւաքին:

●2004

Յունուարի 13- Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ.ի կենտրոնական Վարչութեան կողմից

կազմակերպուած Ամանորեայ համահայաստանեան միջոցառմանը մասնակցել են Վանաձորի միաւորի դայլիկական, սկաուտական եւ երէջական լաւագոյն խմբակները: Միջոցառման ընթացքում Վանաձորի խմբապետ Էտմոն Վարդանեանը ճանաչուել է տարուան լաւագոյն խմբապետ, իսկ Ֆելիքս Մկրտումեանը՝ տարուան լաւագոյն դայլիկ:

Փետրուարի 7ին Վանաձորի միաւորը մասնակցել է Հայ Առաքելական Եկեղեցու կազմակերպած Ս. Սարգսի յիշատակութեան եւ «Երիտասարդների Օրհնութեան Օր»ուան նուիրուած հանդիսութեանը՝ ստանալով շնորհակալագիր:

Փետրուարի 28ին կազմակերպուել է ձմեռնային արշաւ դէպի Թէժ լեռ:

Փետրուարի 29ին կազմակերպութեան գրասենեակում կազմակերպուել է շախմատի, շաշկու եւ նարտու առաջնութիւն:

Մարտի 5-7ը Ծաղկաձորում տեղի ունեցած Ա. կարգի համահայաստանեան սեմինարին մասնակցեցին Վանաձորի միաւորի 9 աստիճանաւորներ:

(Մնացեալը յաջորդիւ)

Philippe Photo Trade

- Audio / Video Production / Post Production Systems
- Liner / Non-Liner Editing Systems
- Data / Video Large Screen Projection Systems
- Audio / Video Systems for Professional Application
- Conferencing / Simultaneous Translation Systems
- Language Labs & Conventional Training Aids Systems

EXPERTS IN AUDIO-VISUAL SYSTEMS INTEGRATION AND TOTAL CONTROL APPLICATION

Head Office: 1(a) Mesaha St., Orman Sq., Dokki, Zip Code: 12311 A.R. Egypt.
Tel: 7491350 (8Lines) Fax: 7481069 E-mail: philippe@ritsec2.com.eg

Alex. Branch: 33 Sidi El-Metwally St., El-Attarin / Alexandria
Tel: (03)4916017 Fax: (03)4923051 E-mail: philippe@ritsec2.com.eg

Assadourian Bros.

Ի՞ՆՉՊԵՍ ՈՒՏԵԼ ԵՒ Ի՞ՆՉ ՈՒՏԵԼ

Մնունդը աշխուժութեան խթան մըն է: Առանց սնունդի կարելի չէ ապրիլ: Մենդառութեան նպատակն է մարմնին կողմէ վատնուած ուժերը վերանորոգել:

Մնունդին կարեւորութիւնը, սակայն, պէտք է մղէ կարծելու, որ շատ ուտելով մարդ չուտ կ'աճի կամ աւելի գորաւոր կ'ըլլայ: Ընդհակառակն, ստամոքսը ծանրաբեռնելով՝ մարմինը կը թուլնայ ու կը գիրնայ, կամքը եւս կը թուլնայ եւ կ'առաջնորդէ հիւանդութիւններու:

Քիչ ուտելն ալ վնասակար հետեւանքներ կ'ունենայ: Քիչ ուտողը կը հիւժի, կը տոբզուի, կը տկարանայ եւ ի վերջոյ կը հիւանդանայ:

Ուտելու համար պէտք է հետեւիլ կարգ մը կանոններու-

● Ուտել որոշ ժամերու:

● Ուտել դանդաղօրէն:

● Լաւ ծամել եւ կերակուրները լորձոնքով շաղել: Ակռաներուն վերապահուած աշխատանքը լաւ կատարել, այլապէս ստամոքսը շուտ կը յոգնի:

● Եթէ շատ յոգնած էք, պէտք է ուտել: Ընդհակառակը, պէտք է պառկիլ ու հանգստանալ:

● Ուտելէ անմիջապէս ետք պէտք է խաղալ կամ մարզանք ընել:

● Զգուշանալ շատ տաք նիւթեր

ուտելէ եւ խմելէ:

● Մենդառութեան չափը նկատի ունենալ ըստ տարիքի եւ աշխատանքի:

● Սկստուտ մը կամ մարզիկ մը աճման տարիքի մէջ ըլլալով՝ պէտք է լաւ ուտէ:

● Ֆիզիքական յոգնեցուցիչ աշխատանք կատարողը աւելի առատ սնունդի պէտք ունի, քան՝ նստած կամ մտաւորական աշխատանք կատարողը:

● Զմեռը շատ աւելի կարիքը կ'ունենանք տաքութեան՝ ջերմութի: Հետեւաբար, պէտք է լաւ սնունդ ստանալ, իսկ ամառը՝ պէտք է թեթեւ ուտել:

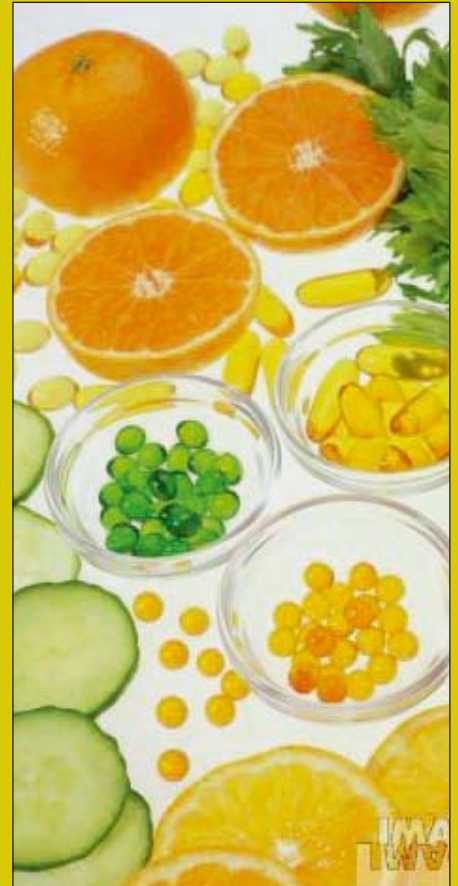
Լաւ ուտելու համար հարկ է ծանօթ ըլլալ կենսանիւթերու տեսակներուն եւ գիտնալ, թէ իւրաքանչիւր կենսանիւթ ի՞նչ ուտելիքի մէջ կարելի է գտնել:

Ստորեւ՝ ամփոփ ակնարկ մը անհրաժեշտ կենսանիւթեր պարունակող ուտելիքներու մասին:

Ա. ԿԵՆՍԱՆԻԹ

Ա. կենսանիւթ (vitamin A) ստանալու համար ուտել ձկան իւղ, կաթ, կարագ, պանիր, մածուն, հաւկիթ, լեարդ, երիկամ, ուղեղ: Նաեւ՝ ստեպղին, լոլիկ, դդում, վարունգ, կաղամբ, հազար, կանաչ լոբիա, շոմին, դեղձ, ծիրան եւ կեռաս:

Ա. կենսանիւթ ստացողը կ'ունենայ առողջ, փայլուն եւ ողորկ մորթ, առատ եւ առողջ մազեր, գեղեցիկ եղունգներ, սուր տեսողութիւն (մանաւանդ՝ գիշերը) եւ մանրէական հիւանդութիւններու դէմ դնելու ուժ: Ա. կենսանիւթը

կը կանոնաւորէ նաեւ երեխաներուն աճը:

Ա. կենսանիւթին պակասը կ'առաջացնէ աչքի, մորթի եւ մարսողական գործարաններու հիւանդութիւններ: Իսկ շատ մեծ քանակութեամբ Ա. կենսանիւթը վնասակար է: Դեղահատի կամ ներարկումի ձեւով տրուած Ա. կենսանիւթը պէտք է առնել բժիշկի յանձնարարութեամբ, անոր որոշած դեղաչափով ու ժամանակով, այլապէս չափազանցեալ գործածութիւնը կը յանգի գլխու ցաւի, փսխունքի, ջղայնութեան եւ թունաւորումի:

ՊԵ. ԿԵՆՍԱՆԻԹ

Պէ. կենսանիւթ (vitamin B)

ստանալու համար ուտել հատիկներ, մասնաւորապէս անոնց կեղեւը, դեռահաս ցորեն, գարեջուրի թթիւմը, սեւ հաց, գետնախնձոր, ստեպլին, շոմին, հազար, ոսպ, լոլիկ, նարինջ: Նաեւ՝ կաթ եւ կաթնեղէններ, կովու լեարդ, հաւկիթ, ձուկ, թարմ միս, երիկամ:

Պէ՛. կենսանիւթը կը սրէ յիշողութիւնը եւ ըմբռնելու կարողութիւնը, կը փարատէ մտային եւ Ֆիզիքական յոգնութիւնը, կը պայքարի ջղայնութեան եւ կանխահաս ծերութեան դէմ, կը կանոնաւորէ մարսողութիւնը եւ կը վանէ պնդութիւնը:

Պէ՛. կենսանիւթը անհրաժեշտ է աղմուկին պատճառած ջղային սպառումը չէզոքացնելու համար:

Պէ՛. կենսանիւթին պակասը կ'առաջացնէ ջղային, մկանային եւ մարսողական հիւանդութիւններ:

ՍԷ. ԿԵՆՍԱՆԻԹ

Սէ՛. կենսանիւթ (vitamin C) ստանալու համար ուտել նարինջ, լեմոն, ելակ, ձմերուկ, խնձոր, տանձ, դեղձ, սեխ: Նաեւ՝ լոլիկ, կանաչ եւ կարմիր պղպեղ, կաղամբ, վարունգ, հազար, շոմին, բողկ, ազատքեղ եւ այլն:

Սէ՛. կենսանիւթը կը շնորհէ առողջ ակուններ եւ լինտեր, ճկուն յօդեր եւ փայլուն մորթ: Հիւանդութիւններու դէմ կ'աւելցնէ մարմնին դիմադրողական ուժը եւ արագօրէն կը սպիացնէ վէրքերը:

Սէ՛. կենսանիւթին պակասը կ'առաջացնէ արիւնահոսութիւն եւ մարմնի ընդհանուր տկարութիւն:

ՏԷ. ԿԵՆՍԱՆԻԹ

Տէ՛. կենսանիւթ (vitamin D) ստանալու համար ուտել ձկան իւղ, իւղոտ ձուկերու միս, սարտին, լեարդ, հաւկիթ, կաթ, կարագ:

Տէ՛. կենսանիւթ կարելի է ստանալ նաեւ արեւու ճառագայթներէն:

Տէ՛. կենսանիւթ անհրաժեշտ է առողջ ոսկորներ եւ ակուններ ունենալու համար:

Տէ՛. կենսանիւթի պէտք ունին մասնաւորապէս մանուկները:

Տէ՛. կենսանիւթն ալ, խտացեալ ձևով, դեղահատի կամ ներարկումի միջոցով կը գործածուի իբրեւ դեղ, որուն չափազանցեալ գործածութիւնը կը նիհարցնէ, կը տկարացնէ եւ ի վերջոյ կը թունաւորէ մարմինը:

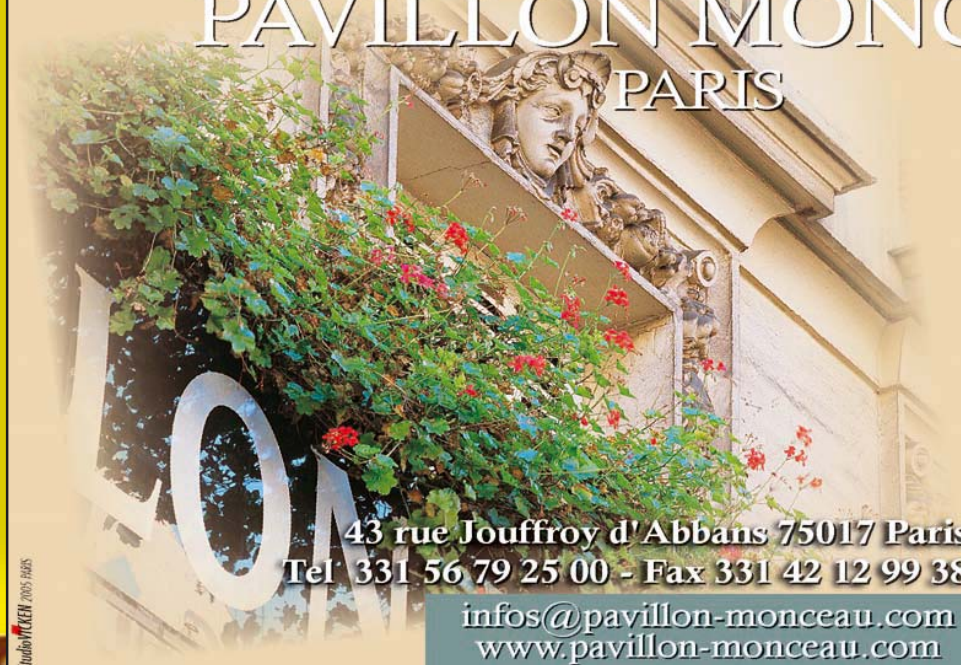
Տէ՛. կենսանիւթին պակասը կ'առաջացնէ ոսկրաթերութիւն եւ մկանային ջղաձգութիւն:

The Champs Élysées just steps away and the Parc Monceau nearby

HOTEL

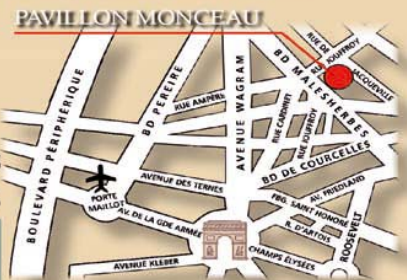
PAVILLON MONCEAU
PARIS

43 rue Jouffroy d'Abbans 75017 Paris
Tel 331 56 79 25 00 - Fax 331 42 12 99 38

infos@pavillon-monceau.com
www.pavillon-monceau.com

Full of charme,
Tastefully decorated 36 rooms
and 6 suites with individual
heating / air conditioning,
direct access telephone line,
internet connection, minibar,
safety box and satellite TV.
Private bathroom with hairdryer.
The suites can accommodate
3 adults or a family
with parents and 2 children.

ԿԱՐՄԻՐ ՏԱՐԱԶԸ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐՈՒՆ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒ ՏԱՅ

Ս.Ա. ՊԷՅՐՈՒԹ

Բրտանացի գիտնականները, համաձայն, մարզական մրցումներում ընթացքին կարմիր հագնիլը կ'օգնի մարզիկներու յաղթանակին:

Տարբմ համալսարանին հետազոտողները Մայիսին «Նեյչըր» թերթին մէջ գրած

են, թէ կարմիրին ազդեցութիւնը կրնայ կապուած ըլլալ եղափոխական հակազարձուցեան մը, որ կը գործէ ենթագիտակցութեամբ՝ հակառակորդը սանձելու համար:

Անոնք կ'ըսեն, թէ մարզական տարազներուն գոյնը ճշդելու համար այսուհետեւ պէտք է աւելի լաւ մտածուի:

Տարբեր գիտնականներու կողմէ նախապէս կատարուած հետազոտութիւնները ցոյց տուած են, թէ ֆուլպուլ խաղացողներու պարագային, արական սեռային թեսթոսթերոն հորմոնին համեմատութիւնները ամէնէն բարձրը կ'ըլլան, երբ անոնք իրենց երկրին մէջ կը մրցին:

Տարբմի մասնագէտներէն տոքթ. Ռոպըրթ Պարթընը ըսած է, թէ նման հակազդեցութիւն մը կրնայ տարագիր գոյնին պարագային եւս ի յայտ գալ:

«Ցարդ չենք գիտեր, թէ կարմիրը հակառակորդին թեսթոսթերոնը կը ջնջէ, թէ զարկ կու տայ զայն հանգնող

անձին թեսթոսթերոնին համեմատութեան», յայտնած է ան, աւելցնելով, թէ մասնագէտներուն յաջորդ քայլը ատիկա գտնելը պիտի ըլլայ: «Կը կարծեմ, թէ քիչ մը երկուքը դերակատար են», ըսած է ան:

Պարթըն եւ անոր աշխատակիցը՝ Ռասըլ Հիլ ռուսումնասիրած են Աթէնքի 2004ի ողիմպիական խաղերէն մարտական չորս խաղ. կոփամարտ, թէքուանտո, յունահռոմէական ըմբշամարտ եւ ազատ ոճի ըմբշամարտ, ուր մրցակիցներուն կարմիր կամ կապոյտ տարազներ տրուած են:

Անոնք նկատած են, որ

ԾՈՒՆԿԻ ՑԱՒԻ ԿԱՆԽԱՐԳԻԼՈՒՄ

Վապքի, մէկ կամ երեք քայլ ուստումի եւ կարգ մը այլ մարպիսադերու մասնակցող մարպիկներ իրենց ծունկերը մեծ ճնշումներու կ'ենթարկեն:

«Վապոդի ծունկ» արտայայտութիւնը կը գործածուի մարդոց կողմէ, բժշկական շարք մը հարցերու պարագային, որոնք կրնան ցաւ պատճառել ծունկին առջեւի մասին:

Խուսափելու համար ծունկի ցաւէ, Ուղղամարմնութեան (orthopaedie) Վիրաբուծներու Ամերիկեան Ակադեմիան եւ Մարպական Բժշկագիտութեան Ուղղամարմնութեան Ամերիկեան Ընկերակցութիւնը կը ներկայացնեն հետեւեալ առաջարկները.-

● Մարմինը առողջ եւ կայտառ վիճակի մէջ պահել, հակաշիֆտի տակ առնելու կամ կանխարգիլելու համար ծունկի ցաւը:

Եթէ անձը շատ ծանր է, պէտք է նիհարնայ, ծունկերուն վրայ ճնշումը թեթեցնելու համար:

Վապելէ կամ որեւէ այլ մարպանքէ

առաջ պէտք է 5 վայրկեան «տաքնայրու» մարպանքներ ընել, ապա՝ աթրեչիսկ:

● Սթրեչիսկը, յատկապէս՝ դէմքը վար դիրքով, կ'օգնէ ծունկին շուրջ նեցուկ հանդիսացող կառոյցները ճկուն պահելու: Այս ձեւով մարպական շարժումները անոնց բորբոքումը պատճառելու նուազ հաւանականութիւն կ'ունենան:

Պէտք է սթրեչիսկ ընել մարպանքէն առաջ եւ ետք:

● Մարպումները աստիճանաբար աւելցնել. պէտք է խուսափիլ յանկարծակի փոփոխութիւններէ՝ մարպանքին չափին մէջ:

● Վապքի յարմար կօշիկներ հագնիլ:

● Ճիշդ ձեւով վապել: Պէտք է առջեւ ծռիլ, ծունկերը կոր վիճակով: Նաեւ պէտք է վապել տափակ եւ համեմատաբար կակուղ մակերեսի վրայ: Պէտք չէ ուղղակի վառիվար վապել, այլ՝ քայլել կամ վիկպակ ձեւով իջնել:

(«Հելթօն»)

չորս խաղերուն պարագային, կարմիր հագնողները շատ աւելի խաղեր յաղթած են:

Հետազոտողները կը շեշտեն, որ ասիկա հմտութեան եւ ուժի նման ազդակներու կարեւորութիւնը չ'անտեսեր:

Տեղեկութեանց աւելի խոր ուսումնասիրութիւն մը ցոյց տուած է, որ գոյնի առաւելութիւնը դերակատար է, միայն երբ մրցակիցները համեմատաբար հաւասար կարելիութիւններ եւ կարողութիւններ ունին:

ԵՂԱՓՈՒՍՈՒԹԵԱՆ ԱԶԳԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Նման մրցումներու, գոյնի ազդեցութեան պատճառները կարելի է գտնել մեր

եղափոխութեան անցեալին մէջ, կ'ըսեն մասնագէտներ:

Անասուններու աշխարհին մէջ, կ'ենթադրուի, որ կարմիրը կապուած է առողջութեան, յարձակողական տրամադրութիւններու եւ թեսթոսթերոնի բարձր հա-

մեմատութիւններու:

Սակայն, Նիուքասը համալսարանին կենսաբաններէն տոքթ. Ճոն Լազարըս կ'ըսէ, թէ յայտնաբերումները հետաքրքրական են, բայց ինք համոզուած չէ, որ կարմիրը յատուկ կարեւորու-

թիւն ունի՝ բաղդատած այլ գոյներու, ինչ կը վերաբերի անասուններու աշխարհին մէջ տիրապետութեան նշանի:

Տարւմի հետազոտողները նաեւ նախնական ուսումնասիրութիւն մը կատարած են «Եւրօ 2004»ի մրցաշարքի արդիւնքներուն, որոնք ցոյց տուած են, թէ 5 խմբակներու խումբերը աւելի լաւ արդիւնքներ ապահոված են՝ երբ կարմիր տարագով խաղացած են:

Անոնք ըսած են, թէ իրենց յայտնաբերումները կրնան ազդել մրցաշարքերու ընթացքին տարազներու կապուած օրէնքներուն վրայ:

(Օգտագործուած աղբիւր՝ «Պի.Պի.Սի.»)

Maison Mere
4 Sekkat El Manakh, Cairo - Egypt
Tel: (202) 3913296 - 3918542
Fax: (202) 3903899

Ramses Hilton
Tel: (202) 5758000 - 5744400
Direct: (202) 5751790

Zamalek
11 Hassan Sabry st., Degla center
Tel: (202) 3322121 - 3322130
Fax: (202) 3322130

VARTAN KAZANDJIAN

KAZANDJIAN

Joillier-Orfevre Fonde en 1920

E-mail: vartan@intouch.com

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՅ՝ Հ.Մ.Ը.Մ.-«ԱՐԱՐԱՏ»Ի 90ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

Արա Քէօհնէլեան ԳԱՏԻՐԷ

Շաբաթ, 18 Յունիս 2005ի երեկոյեան, Գահիրէի Հ.Մ.Ը.Մ.-«Արարատ»ի վարչութիւնը ընդունելութեամբ եւ մեծարանքի երեկոյով մը նշեց միութեան հիմնադրութեան 90ամեակը՝ Հելիոպոլիսոյ «Յուսաբեր» ակումբի «Լ. եւ Ս. Գարագաշեան» սրահին մէջ: Հանդիսութիւնը վայելեց հովանաւորութիւնը թեմի ընտրեալ Առաջնորդ Աշոտ Վրդ. Մնացականեանի եւ նախագահութիւնը Գահիրէի թեմական ժողովի ատենապետ տէր եւ տիկին Անդրանիկ Մետրոպեանի:

Օրուան պատուոյ հիւրն էր Եգիպտոսի մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպան Ռուբէն Կարապետեան: Ներկաներու շարքին էին հայ կաթողիկէ համայնքի Առաջնորդ Օգոստինոս Արք.

Գուսան, Գահիրէի քաղաքական ժողովի ատենապետ Պերճ Թերզեան, Աղեքսանդրիոյ քաղաքական ժողովի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.-«Կամբ»ի ատենապետ եղբ. Վահէ Պէնօհանեան եւ տիկինը, Հայաստանի դեսպանատան կազմը, Գահիրէի քաղաքական եւ թեմական ժողովներու անդամներ, մարզական, մշակութային եւ բարեսիրական միութիւններու ներկայացուցիչներ, ուղեկից միութիւններու անդամներ եւ Հ.Մ.Ը.Մ.-«Արարատ»ի քոյրեր ու եղբայրներ:

Հանդիսութեան սկիզբը, հանդիսավար եղբ. տաթթ. Սուրէն Պայրամեան ողջունեց ներկաները եւ ընթերցեց այս առիթով Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեանէն եւ Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.-«Նուպար»էն ըստացուած շնորհաւորական գիրեր:

Օրուան նախագահը կը ստանայ իր յուշանուէրը:

Հ.Մ.Ը.Մ.-«Արարատ»ի պատուոյ նախագահ եղբ. Վարուժան Գազանճեան եւ վարչութեան ատենապետ եղբ. Ծէգի Կէվրէկեան յուշանուէրներ կը փոխանակեն:

Ձախէն աջ՝ եղբ. Ծէգի Կէվրէկեան, Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Մառաշուրեան» շքանշանակիր Վարդ Ալեքսանեան, եղբ. Վարուժան Գազանճեան, Օգոստինոս Արք. Գուսան, Հայաստանի դեսպան Ռուբէն Կարապետեան, Առաջնորդ Աշոտ Վրդ. Մնացականեան, օրուան նախագահ Անդրանիկ Մետրոպեան, Պերճ Թերզեան եւ եղբ. Վահէ Պէնօհանեան:

Ապա, ան ներկաներուն ներկայացուց Հ.Մ.Ը.Մ.-«Արարատ»ի 90ամեայ պատմութիւնը՝ մեծ պատասառի վրայ համակարգչային հեռասփռումով:

Շնորհաւորանքի խօսք արտասանեց

Առաջնորդ Աշոտ Վրդ. Մնացականեան: Ան ոգեկոչեց յիշատակը անցեալի նուիրեալ սերունդի ներկայացուցիչներուն եւ հաւատք, ուժ եւ կորով մաղթեց ազգային բոլոր մարգերու մերօրեայ գործիչներուն:

Յաջորդեց միութեան երկարամեայ ծառայողներուն մեծարանքը: Հանդիսավար եղբայրը, յանուն Հ.Մ.Լ.Մ.-«Արարատ»ի վարչութեան, հրաւիրեց 32 եղբայրներ եւ քոյրեր, որոնց յանձնուեցան միութեան գինանշանով զարդարեալ զեղեցիկ յուշապնակներ: Մեծարեալներուն յուշանուէրները յանձնեցին Հ.Մ.Լ.Մ.-«Արարատ»ի պատուոյ նախագահ եղբ. Վարուժան Գազանճեան եւ ատենապետ եղբ. Ճէգի Կէվրէկեան:

Այս առիթով մեծարուեցան հետեւեալ եղբայրներն ու քոյրերը.-

Գազանճեան Վարուժան, Մխտիկեան Պետրոս, Գարակէօզեան Ֆրէտի, Զաքարեան Խոսրով, Թումայեանց Երևանդ, Մազլումեան Գէորգ, Պայրամեան Սուրէն, Ոսկերիչեան Յակոբ, Թու-

Թեմի ընտրեալ Առաջնորդ Աշոտ Վրդ. Մնացականեան կը փոխանցէ շնորհատրական իր խօսքը:

մայեանց Անահիտ, Գարակէօզեան Էտի, Ասատուրեան Պերճ, Զաքարեան Վաղարշ, Թումայեանց Կարօ, Ասատուրեան Հայկ, Ասատուրեան Կարօ, Գազանճեան Վարդան, Գազանճեան Հէրի, Զաքարեան Թովմաս, Մելիքեան Էտուար, Սուրատ Ֆուատ, Քէօճնէլեան Լորիս, Քէօճնէլեան Կարէն, Թորոսեան Իվան, Դեյիեան Լեւոն, Թորոսեան Պերճ, Մազլումեան Արմէն, Ոսկերիչեան Առաքել, Յակոբեան Խեչօ, Շիկէց-

եան Սոնա, Պայրամեան Սոնա, Ոսկերիչեան Սոնա եւ Գալիաքեան Կարպիս:

Հանդիսութեան աւարտին, տիրող մթնոլորտէն խանդավառուած, ներկաները կատարեցին սրտաբուխ նուիրատուութիւններ:

Այսպէս, տասնամեակ մը եւս անցաւ Հ.Մ.Լ.Մ.-«Արարատ»ի հիմնադրութենէն: Ընթերցուած շնորհաւորագիրները, նկարներու ընկերակցութեամբ ներկայացուած պատմութիւնը, 1914էն մինչեւ օրս, առիթ մը եղան աւելի մօտէն ճանչնալու «Արարատ»ը եւ թէ՛

Որքան սերունդներ անցած են անոր կամարներուն տակէն:

Որքան հաւատարիմ եղբայրներ եւ քոյրեր իրենք զիրենք նուիրաբերած են «Արարատ»ին եւ անոր մեծ ընտանիքին՝ Հ.Մ.Լ.Մ.ին:

Փառք ու պատիւ Հ.Մ.Լ.Մ.-«Արարատ»ի առաքելութեան նուիրուած անցեալի թէ՛ ներկայի երախտաւորներուն, որոնց շնորհիւ կը գոյատեւենք մինչեւ օրս:

Sarkis or Paul

SASSOUNIAN INC.

Tools - Supplies - Machines

Complete Line Of Jewelry Supply

716 S. Olive Street
Los Angeles, CA 90014

Tel: (213) 627-1220
(213) 627-1206
Outside Ca: 1-800-544-4419
Fax: (213) 623-6981

www.sassouniantools.com E-mail: info@sassouniantools.com

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՍՈՒՐԻԱՅ ՍԿԱՌԻՏ. ԽՈՐՀՈՒՐԳՆԵՐՈՒ ԴԻԻԱՆԱԿԱՆ ՏՐԳ ԽՈՐՀՐԳԱԺՈՂՈՎԸ

Լիլյա Լալէեան
ՀԱԼԷՊ

Սկառուական կեանքէն ներս իրենց կարեւոր նշանակութիւնը ունին Սկառու. Խորհուրդներու խորհրդաժողովները, որոնց նպատակն է բարելաւել շրջանի մը սկառուական գործունէութիւնը եւ նոր թափ տալ անոր աշխատանքներուն:

Այս նպատակէն թելադրուած՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սուրիոյ Շրջանային ըՍկառու. Խորհուրդը կազմակերպեց Սուրիոյ մասնաճիւղերու Սկառու. Խորհուրդներու դիւանական Տրգ խորհրդաժողովը, որ տեղի ունեցաւ 12 Յունիս 2005ին, Սուրիահայ Օգնութեան Խաչի ընկերաբժշկական կեդրոնի «Գոհարիկ Համալեան» սրահին մէջ, ներկայութեամբ՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի

Հալէպի, Գամիշլիի, Քեսապի եւ Լաթաքիոյ մասնաճիւղերու Սկառու. Խորհուրդներու դիւաններուն, Շրջանային Սկառու. Խորհուրդի եւ խմբապետութեան անդամներուն, ընդամէնը՝ 20 մասնակից: Խորհրդաժողովը վարեց Շրջանային Սկառու. Խորհուրդի ատենապետ եղբ. Մանուկ Քէօշկէրեան:

Խորհրդաժողովը բացուեցաւ «Յառաջ նահատակ» քայլերգով: Ատենապետ եղբ. Մանուկ Քէօշկէրեան բարի գալուստ մաղթեց ներկաներուն, նշելով Հ.Մ.Ը.Մ.ի նպաստը՝ սուրիահայութեան սկառուական, մարզական եւ մշակութային կեանքերուն: Ան ըսաւ, որ խորհրդաժողովին

ԾՇԴՈՒՄ
Տոբթ. Միսաք Արզումանեանի յուշերու Ա. բաժնի առաջին նկարին մէջ («Մարզիկ», թիւ 274 էջ 11) երեսցող զինուորականը հայազգի գնդապետ Էմիլ Յակոբեանն էր:

նպատակն է Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սուբիոյ սկաուտական շարքերուն պատասխանատուները համախմբել եւ միասնաբար քննարկել մասնաճիւղերու սկաուտական գործունէութեան, դաստիարակչական աշխատանքներու եւ ծրագիրներու միօրինականացման կարեկիւղութիւնները: Եղբայրը շեշտեց նաեւ, որ Հ.Մ.Ը.Մ.ի նպատակը իր կազմութեանն է ի վեր եղած է ծառայութիւն եւ նուիրում, նշանաբան ունենալով «Միշտ պատրաստ»ը եւ «Բարձրացի՛ր-բարձրացուր»ը:

Ներկաներու ծանօթացումէն ետք, Շրջանային Սկաուտ-Խորհուրդի ատենադպրուհի քոյր Լիզա Լալէեան ներկայացուց Խորհուրդին երկամեայ տեղեկագիրը, որուն յաջորդեցին մասնաճիւղերու Խորհուրդներու տեղեկագիրներուն ընթերցումը եւ անոնց շուրջ լուսաբանական հարցումները:

Այնուհետեւ քննարկուեցան խորհրդաժողովի օրակարգին կէտերը.- Խորհուրդներու յարաբերութիւններ եւ ներքին դժուարութիւններ, Ս. Աստուածածնայ տօնին առիթով տարեկան տողանցք Քեսապի մէջ, Տէր Զօրի սկաուտական նորակազմ կորիզ, տարազներ, սեմինարներ, սկաուտական հրատարակութիւններ, տարեկան բանակումներ եւ խարու-

կահանդէսներ, յուշանուէրներ, Տէր Զօր ուխտագնացութիւն, շրջաններու յարաբերութիւններ եւ առաջարկներ:

Խորհրդաժողովի մասնակիցներուն այցելեցին Շրջանային Վարչութեան ատենապետ եղբ. Պօղոս Պալիոգեան, վարչական եղբայրներ Մովսէս Քէօշկէրեան եւ Խաթակ Տիլպէրեան: Այս առիթով, եղբ. Տիլպէրեան շնորհակտեց Շրջանային Սկաուտ- Խորհուրդն ու խմբապետութիւնը իրենց օգտաշատ նախաձեռնութեան համար, զնահատեց մասնաճիւղերու աշխատանքները, հաստատելով որ այս խորհրդաժողովը սերունդներու ազգային դաստիարակութեան ծառայող ժողով մըն է:

Յայտնենք, որ Շրջանային Սկաուտ- Խորհուրդը ժողովականներուն համար պատրաստած էր յատուկ թղթածրարներ, որոնք կը պարունակէին դաստիարակչական նիւթեր եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի ծրագիր-կանոնագիրներ: Իբրեւ յուշանուէր, Շրջանային Սկաուտ- Խորհուրդը իւրաքանչիւր մասնաճիւղի նուիրեց ապակեայ բաժակ մը՝ վարդան Մամիկոնեանի գծանկարով:

Խորհրդաժողովը փակուեցաւ «Ով հայ արի» քայլերգով:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԳՈՔԻՆԻՈՅ ՎՈԼԻՊՈԼԻ ՊԱՏԱՆԻՆԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲԻՆ ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կարպիս Գոյուսճեան ԱԹԷՆԸ

Շրջանի 16 խումբերու մրցաշարքին երկրորդ հանդիսանալով, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Յունաստանի Գոքինիոյ մասնաճիւղի վոլիպոլի պատանիներու խումբը, վերջերս, իրաւունք ստացաւ մասնակցելու համա-յունական ախոյեանութեան մրցումներուն:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի խումբը, մարզիչ Խրիսթօ Ռուսմեանի ջանքերով, շրջանի լաւագոյն եւ բարձր մակարդակի խումբերուն դէմ արձանագրեց փայլուն արդիւնքներ:

Ծանօթ է, որ պատանիներու մրցաշարքի մրցումներուն վիճակաճշութեամբ կը մասնակցին բոլոր դասակարգերու խումբերը:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի խումբին փորձերը եւ մրցաշարքի երթի ու դարձի մրցումներուն մէկ մասը տեղի ունեցան տեղւոյն «Չաւարեան» կեդրոնի փակ մարզա-

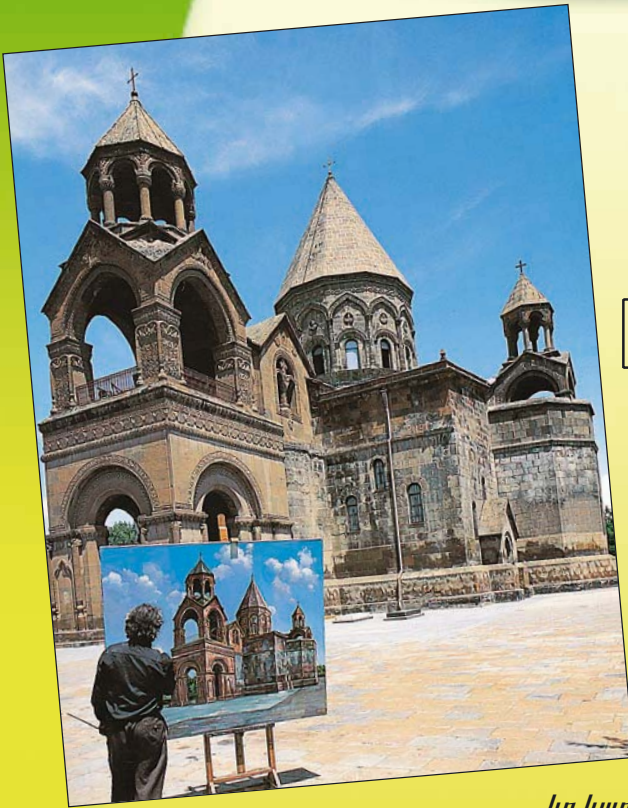
Չախէն աչ, ոտքի՝ Արապեան Կարպիս, Գարամանեան Անդրանիկ, Չալըբեան Ադամ, Հելվաճեան Գարլօ եւ Ռուսմեան Խրիսթօ (մարզիչ):

Նստած՝ Զարուբեան Վարդգէս, Հելվաճեան Ալէքսան, Ադաճեան Կարէն, Ադաճեան Արսէն եւ Աքսիոթիս Գոսթաս:

դաշտին մէջ:

Մաղթենք, որ խումբը համա-յունա-

կան ախոյեանութեան մրցումներուն եւս պատուաբեր դիրքերու տիրանայ:

ԷԶՄԻԱԾԻՆ

Սալբի Լատոյեան
ՊԷՅՐՈՒԹ

Էջմիածին քաղաքը պատմական Վաղարշապատ քաղաքն է, որ 1945ին ստացած է իր ներկայ անունը: Ան կը գտնուի Երեւանէն 15 քլմ. արեւմուտք:

301ին, երբ քրիստոնէութիւնը պետական կրօնք կը հռչակուի, էջմիածնի մէջ կը հիմնուի մայր տաճար: Գրիգոր Լուսաւորիչ կ'ունենայ տեսիլք մը: Իրեն կ'երեւի Քրիստոսը, որ ցոյց կու տայ բլուր մը եւ կը պահանջէ, որ անոր վրայ կառուցէ Հովիտիմեանց կոյսերու յիշատակին «աղօթքի տուն» մը: Աստուածային խորհուրդը կատարելով, Գրիգոր Լուսաւորիչ, Տրդատ Թագաւոր, նախարարներ եւ հաւատացեալ ժողովուրդը շուտով կը կործանեն հոն գտնուող հեթանոսական մեհեանը եւ տեղը կը կառուցեն Հայաստանի առաջին եկեղեցին՝ էջմիածինը (301-303):

405 թուականին Մերոպ Մաշտոց էջմիածին կը բերէ հայոց գիրերը եւ հոն կը հիմնէ հայկական առաջին դպրոցը, ուր կը թարգմանուին շատ մը գիրքեր:

1171ին էջմիածինի մէջ կը հիմնուի առաջին տպարանը եւ այսպէսով ան կը դառնայ հայ ժողովուրդին մշակութային եւ եկեղեցական կարեւոր կեդրոնը:

էջմիածինի մէջ կը գտնուի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութիւնը, որուն ներկայ գահակալն է Գարեգին Բ. Ներսիսեան Կաթողիկոս:

ԳԻՏԱԿԱՆ

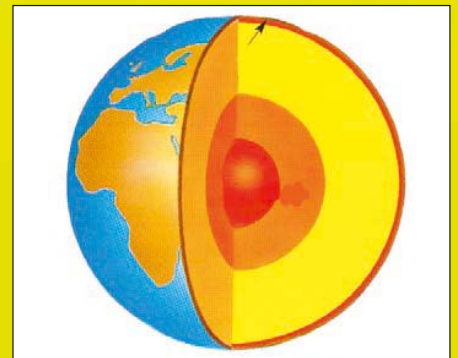
ԵՐԿԻՐ ՄՈՂՈՐԱԿԵ

Երկիրը արեգակնային դրուժեան այն մոլորակն է, որ բնակուած է մարդոցմով: Ան գնդա-

ձեւ է եւ մոլորակներուն մէջ երրորդն է Արուսեակէն եւ Փայլածուէն ետք:

Երկիրը ունի երեք խաւա-
ա. Կեղեւը, որ 33 քլմ. թանձրութիւն ունի ցամաքամասերուն տակ եւ 6 քլմ.՝ ովկիանոսներուն տակ:

բ. «Մակմայի Վերարկուն», 2900 քլմ. թանձրութեամբ, որուն տակ ջերմաստիճանը 2000°C է եւ ճնշումը այնքան բարձր է, որ նիւթը հաստատուն եւ հեղուկ վիճակներու մէջ կը գտնուի:

գ. Կեդրոնական կորիզը, որ բաղկացած է հոսող նիւթերէ:

Երկիր մոլորակին տրամագիծը 12.713 քլմ. է մէկ բեւեռէն միւսը եւ 12.756 քլմ. է հասարակածին վրայ:

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԱՐԾԻԸ

Արծիւը թռչուններու ընտանիքին ամէնէն մեծն է: Անոր հասակը կը հասնի մինչեւ 76 սանթիմեթրի: Ընդհանրապէս էգ արծիւները աւելի մեծ կ'ըլլան՝ քան արուները:

Աշխարհի վրայ արծիւի մօտաւորապէս 59 տեսակ գոյութիւն ունի: Արծիւին տեսողութիւնը մարդու տեսողութենէն 4 անգամ աւելի սուր է, ինչ որ կ'օգնէ, որ ան հեռ-

ւէն դիւրութեամբ տեսնէ իր որսը: Արծիւները իրենց բոյնը կը շինեն լքուած անտառին մէջ, բարձր ծառի մը վրայ, ուր հասնիլը շատ դժուար է եւ երբեմն՝ անկարելի:

Թռչուններու մէջ արծիւը մեծագոյն եւ լաւագոյն բոյնը կը շինէ: Ան առաւելագոյնը կրնայ երեք հաւկիթածել:

Այս կենդանիները ընդհանրապէս կ'ապրին ցուրտ երկիրներու մէջ: Հայաստանի մէջ արծիւներու ընտանիքէն նշանաւոր է քարարծիւը:

ՀԱՆՇԵԼՈՒԿ

Կը ծնիմ վանդակի մէջ եւ կ'աշխատիմ անդադար:

(Պատասխանը՝ յաջորդիւ: Նախորդ հանելուկին պատասխանն էր՝ ծառ):

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀԵԾԵԼԱՐՇԱԿ

Հեծարչաւը գոյութիւն ունի 1880ական թուականներէն ի վեր: Ան կը նկատուէր ժամանակի ժամանցի լաւագոյն միջոցներէն մէկը:

1817ին, գերմանացի երիտասարդ մը երկու անիւ իրարու միացնելով կը ստեղծէ հեծանիւ մը, որուն հետ 14,4 քմ. ճամբայ կը քշէ՝ ոտքերը օգտագործելով: Այս հեծանիւը շատ մեծ ժողովրդականութիւն կը գտնէ, մինչեւ 1861, երբ տեղի կ'ունենայ ոտնակի («pedal») գիւտը: Ոտնակով հեծանիւ քշելը աւելի դիւրին եւ արագ է:

1890ին ստեղծուած հեծանիւները կը նմանին մեր այսօրուան հեծանիւներուն:

1883ին, Անգլիոյ մէջ կը հիմնուի հեծանիւի առաջին ֆետերասիոնը՝ «National Cyclists' Union» անունով:

1896ին, առաջին անգամ ըլլալով, հեծարչաւը մաս կը կազմէ ողիմպիական խաղերուն:

Էլի Հուլիշեան

«ՄԱՐԶԻԿ»Ի «ՔԱԶԱԼԵՐ ԱՆԴԱՄ» ՆԵՐ

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան որոշումով, հաստատուած է «Մարպիկ»ի «Քաջալեր անդամ»ներու դրութիւն մը: Թերթին «Քաջալեր անդամ» կը նկատուին բոլոր անոնք, որոնք տարեկան 200 եւ աւելի ամերիկեան տոյար կը նուիրեն անոր բարգաւաճման ծրագիրներուն:

«Քաջալեր անդամ»ներու անունները կը հրատարակուին թերթին յաջորդական 12 թիւերուն մէջ:

«Մարպիկ»ի «Քաջալեր անդամ»ներն են-

●ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԷՆ Չարլի Կալեան, Վարանդ Մելքոնեան, Հ.Մ.Ը.Մ.ի վերերան ֆութպոլիստներ, Արեւմտեան Մ. Նահանգներու Ազգային Առաջնորդարան, Ժիրար Սարգիսեան, Ալպէր Շահինեան, Օրէյնձ Քաունթիի «Մարդարապատ» մասնաճիւղ, Պրըպէնքի «Սիփան» մասնաճիւղ, Ֆրեյնտի «Սասուն» մասնաճիւղ, Լա Քրեւենթայի «Շանթ» մասնաճիւղ, Լոս Անձելըսի մասնաճիւղ, Փասատինայի «Ալատամարտ» մասնաճիւղ, Սան Ֆրանսիսքոյի մասնաճիւղ, Սանթա Գարայի «Անի» մասնաճիւղ, Կլէնտլէյի «Արարատ» մասնաճիւղ, Ինլընտ Էմփայրի «Արազ» մասնաճիւղ, Վէլիի «Մասիս» մասնաճիւղ, Վաչէ Սողոմոնեան, Վիգէն Աբէլեան, Յարութ Մատէսեան, Էնտի Անտոնեան, Վահագ Թովմասեան, Ստութ Պէյի «Արագած» մասնաճիւղ, Ճօ Սամուէլեան, Վարդգէս Ալա-

հայտոյեան, Վարդգէս Արապեան, Գէորգ Ալթունեան, Գօգօ Պալեան, Աբօ Սաղտրճեան, Վահէ Թաշճեան, Դաւիթ եւ Տաճատ Երէցեաններ, Մի ոմն, Հ.Յ.Դ. «Արմէն Գարօ» կոմիտէ, Վիգէն Դաւիթեան, Սազօ Կարապետեան, Խաչիկ Հաւաթեան, Կարպիս Հինտոյեան, Արմանտ Քիլիճեան, Էմիլ Մաղաքեան, Վահէ Մանուշակեան, Գօգօ Մկրեան, Վարուժ Միրչայեան, Մոնթեպելլոյի մասնաճիւղ, Ուոլթաթ Քրիքի «Կարս» մասնաճիւղ, Կարպիս Էօլմէսէքեան, Սազօ Թաթիկեան, Վիգէն Եփրեմեան եւ Յարութ Մարաշլեան:

●ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԷՆ Վահրամ Դանիելեան, Ռոստոմ Ճէվահիրճեան, Չարեհ Յարութիւնեան, Չարեհ Գարակիւլլեան, Ժազ Քէշիշեան, Բաֆֆի Տօնապետեան, Մարսէլ Գարեան, Վարդգէս Թոքաթեան, Յակոբ Թոքաթեան, Վալգէն Լախոյեան, Պետօ եւ Սիրան Տէր Պետրոսեաններ, Պետիկ Տէր Վարդանեան, Արա Պարսումեան, Կարպիս Պարսումեան, Ռապմիկ Փանոսեան, Թորոս Ոսպիկեան, Պոսթընի մասնաճիւղ եւ Կերի Յովակիմեան:

- ԳԱՆԱՍԱՅԷՆ Կարապետ Ն. Թոփճեան:
- ՅՈՐԴԱՆԱՆԷՆ Ճորճ Տաթեան:

ԲՂԵՐՆԻ ՆՈՒԿՐՈՒՄՑ՝ «ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏ»Ը - ՏԷՐ ԶՈՐ

